

Civil szervezetek létrehozása és működtetése

A Forrásteremtési kézikönyv jogi információs melléklete (2020)

A Magyar Cserkészszövetség megbízásából készítette: dr. Gazsi Adrienn
(második, felülvizsgált változat)

TARTALOM

Bevezetés	3
A civil szervezet fogalma, létrehozása, nyilvántartásba vétele	4
Az adott téma kulcskérdései	4
Elméleti, jogi ismeretek és összefüggések rövid, tömör ismertetése	4
A civil szervezet fogalma, formái	4
Az alapítvány és az egyesület működési formájának összehasonlítása	7
Folyamatábrák (A létrehozás folyamata, döntési pontok, kockázatok elemzése, példák, magyarázatok)	8
Információs források	12
Jogi háttér bemutatása, a hatályos jogszabályok elérési lehetősége	14
A civil szervezetek működésének egyes kérdései	14
Az adott téma kulcskérdései	14
Elméleti, jogi ismeretek, összefüggések rövid, tömör ismertetése	15
Közhasznú minősítés (a közhasznú szervezetek lehetséges köre, a közhasznúság feltételei)	15
Folyamatábra: Közhasznú minősítés	19
Információs források	20
Jogi háttér bemutatása, a hatályos jogszabályok elérési lehetősége	20
A civil szervezetek bevételei: az adománygyűjtés, az 1%-ra jogosultság jogi feltételei, beszámolási kötelezettség	21
A civil szervezetek bevételei	21
Az adománygyűjtés jogi feltételei	21
Az 1%-ra jogosultság feltételei	22
a Civil szervezetek beszámolási kötelezettsége	23
Információs források	24
Jogi háttér bemutatása, a hatályos jogszabályok elérési lehetősége	24
Változásbejegyzés (ha a szervezet adatai módosulnak)	26
Alapítványi változásbejegyzési eljárás	26
Egyesület változásbejegyzési eljárás – folyamatábra	27
A civil szervezetek megszűnése, megszüntetése	29
Alapítvány megszüntetése (információs táblázat)	29
Egyesület megszüntetése (információs táblázat)	29
Információs források (szervezetek honlapja, tanulmányok, szakcikkek, segédanyagok, nyilvánosan elérhető mintadokumentumok, információgyűjtési és keresési technikák)	30
Jogi háttér bemutatása, a hatályos jogszabályok elérési lehetősége	30
Fogalomgyűjtemény	31
Mellékletek	36

Módszertani útmutatás

A jelen jogi információs modul azzal a céllal készült, hogy iránymutatást adjon a jogi, illetve nem jogi formában működő cserkészcsapatoknak abban, hogy mikor, miért, milyen feltételekkel lehet, érdemes civil szervezetet létrehozni, melyek a civil működés legfontosabb előnyei, és milyen felelősséggel járhat e szervezeti működés.

A jogi információs modul anyagának kidolgozásakor elsődleges szempont volt, hogy gyakorlati, praktikus segítséget jelentsen a felhasználók számára, így **minden tématerület az alábbi** – elméleti és gyakorlati információk könnyű megértését szolgáló – **szerkezet szerint került kidolgozásra:**

- **Az adott téma kulcskérdéseinek felvetése**

A kulcskérdések bevezető jellegű, célzott felvetése segíti az olvasót tájékozódni abban, hogy az adott téma mely alapvető kérdésekre fog választ adni.

- **Elméleti, jogi ismeretek, összefüggések rövid, tömör ismertetése**

Tekintve, hogy a civil jogi modul elkészítésének alapvető célja a praktikus használhatóság, ezért az elmélet és a jogszabályok tartalmának ismertetésére csak röviden, tömören kerül sor.

- **Folyamatábrák és/vagy információs táblázatok: döntési pontok bemutatása, kockázatok elemzése, példák, magyarázatok**

A folyamatábrák és/vagy az információs táblázatok a civil működés legfontosabb eljárásait (nyilvántartásba vétel, közhasznú minősítés, beszámolás, megszűnés stb.) teszik könnyen átláthatóvá, követhetővé. A folyamatábrák a jogi lépések kulcselemeit, fontos döntési szempontokat, az egyes lépésekhez tartozó jogi követelmények magyarázatát tartalmazzák.

- **Információs források: az adott témához kapcsolódó szervezetek oldala, tanulmányok, szakcikk, segédanyagok, nyilvánosan elérhető mintadokumentumok, információgyűjtési és keresési technikák**

A gyakorlati alkalmazás során kihívást jelenthet, hogy a civil szervezetek létrehozását és működését meghatározó jogi környezet gyakran változik, így az információgyűjtési és keresési források bemutatásával a kiadvány támpontot kíván adni a változó jogszabályi környezet követéséhez is. (Mely oldalakat keressük fel akkor, ha bizonytalanok vagyunk abban, hogy az egyes esetekben változott-e a követelmény, a jogszabályi háttér, illetve hol tudunk részletesebb információt találni az adott témához kapcsolódóan.)

- **Jogi háttér bemutatása, a hatályos jogszabályok elérési lehetősége**

Minden egyes tématerülethez kapcsolódóan bemutatjuk a jogszabályi háttérrel (törvények, rendeletek felsorolása), és azt, hogy az irányadó jogszabályok hol és hogyan érhetők el a legkönnyebben.

Az egyes témák fenti szerkezet szerinti praktikus ismertetésén túl, a könnyű megértést támogatja a jogi modulhoz csatolt **fogalomgyűjtemény**, amelyben – betűrendben – definiálásra kerülnek az anyagban említett legfontosabb fogalmak. A fogalomgyűjtemény azt a célt szolgálja, hogy segítse az olvasót a folyamatábrák vagy elméleti összefüggések ismertetésénél talált fogalmak értelmezésében.

A civil információs jogi modul zárásként **segédleteket** (nyilvánosan elérhető mintadokumentumok egyedi tartalmának kidolgozásához útmutatást, a cserkész szervezeti működés alapvető szempontjainak figyelembevételével), egyedi **mintadokumentumokat tartalmaz.**

Jó tudni: Ha gyakorlati segítségre, tanácsadásra van szükségetek egy-egy hivatalos dokumentumotokkal kapcsolatban, forduljatok a Magyar Cserkészszövetség Országos Irodájához!

Fontos felhívunk a figyelmet arra, hogy **a jelen kiadvány nem helyettesíti a vonatkozó jogszabályok és a hivatalos szervek mintadokumentumainak tartalmát, de a vonatkozó joganyag megértését, gyakorlatban történő alkalmazását nagyban előmozdítja** azzal, hogy tartalmukat elemzi, a megfelelő hivatalos forrásokat hivatkozza.

Bízunk benne, hogy ebben a formában kézzelfogható, könnyen alkalmazható segítséget nyújtunk a civil működéshez!

A CIVIL SZERVEZET FOGALMA, LÉTREHOZÁSA, NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

AZ ADOTT TÉMA KULCSKÉRDÉSEI

- Mit jelent a civil működés? Ez csak jogi formában lehetséges?
- Mely szervezeteket nevezzük civil szervezeteknek?
- Mi különbözteti meg a civil szervezeteket az állami szervezetektől, a gazdasági társaságoktól, az egyházi jogi személyektől és az önkormányzatoktól?
- Kik hozhatnak létre civil szervezeteket?
- Milyen felelősséggel jár egy civil szervezet létrehozása?
- Milyen formában működhetnek civil szervezetek?
- Mit jelent, hogy a civil szervezeteket a bíróság nyilvántartásba veszi?
- Az alapítás és a nyilvántartásba vétel hogyan történik? Milyen költségei lehetnek a létrehozásnak?
- Kik lehetnek vezető tisztségviselők? Milyen összeférhetetlenségi szabályok vonatkoznak rájuk?

ELMÉLETI, JOGI ISMERETEK ÉS ÖSSZEFÜGGÉSEK RÖVID, TÖMÖR ISMERTETÉSE

A CIVIL SZERVEZET FOGALMA, FORMÁI

Az alapítvány, egyesület, és egyéb – különösen a cserkészcsapatok működése szempontjából releváns – civil működési formák.

Amikor szóba kerül a hétköznapiakban, hogy mi a „civil szervezet”, számos meghatározás keveredik: nonprofit, közhasznú, társadalmi, közérdekű, közcélú, nem állami stb.

Arra, hogy mely szervezetek sorolhatók e fogalmi meghatározás körébe, a jog ad pontos választ. A 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény (a továbbiakban: Ectv.) 2.§ (6.) bekezdése rögzíti a civil szervezet fogalmát:

Civil szervezetnek tekintjük a civil társaságot, a Magyarországon nyilvántartásba vett egyesületet (a párt kivételével) és az alapítványt.

Fontos a civil szervezetek elhatárolása a nonprofit gazdasági társaságoktól. A nonprofit gazdasági társaságok cégek (jellemzően nonprofit kft.), de osztalékot nem fizetnek a tulajdonosoknak, és jogosultak közhasznú jogállás megszerzésére.

A **civil szervezetek** egyes formáinak pontos fogalmi/jogi meghatározását lásd a jelen jogi modul fogalmi meghatározások fejezete alatt. Jelen pontban a szervezetek legfontosabb jellemzőit mutatjuk be, illetve elhatárolásukat más szervezeti típusoktól, megvilágítva az egyes szervezettípusok előnyeit és hátrányait.

1) Civil társaság

A **civil társaság**ot természetes személyek (legalább 2 fő) hozhatják léte közösségi célú tevékenységük összehangolására, szerződéssel. A létrehozásához nem kell a tagoknak vagyoni hozzájárulást fizetniük. A civil társaság nem jogi személy, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozható. Előnyei ennek a formának, hogy az alapítványi, egyesületi formához képest egy „lazább” civil tömörülés, kevésbé formális, a civil társaság létrejöttéhez nem kell bírósági nyilvántartásba vétel, és megszüntetése is rugalmasabb. Hátránya az alapítványi, egyesületi formához képest, hogy nem jogi személy, mint az alapítvány és az egyesület, nem tud pályázati forrásokat szerezni. Emellett azon támogatások, kedvezmények igénybevételeire, amelyekre az alapítvány és az egyesület jogosult, a civil társaság nem jogosult. Hátránya az is, hogy mivel nem jogi személy, a tagok vagyoni felelőssége egyetemleges.

2) Egyesület

Az **egyesület** a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. A létrejöttéhez, az alapszabály elfogadásához legalább 10 személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges.

Az egyesület:

- Nem alapítható gazdasági tevékenység céljára: **folytathat** gazdasági tevékenységet, a célja megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult, **de elsődlegesen nem lehet gazdasági tevékenység folytatása a célja.**
- Vagyonát céljának megfelelően használhatja, nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat.
- Az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés (amely minimum 10 tagból áll). Az egyesület ügyvezetését az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el. Az elnökség tagjai vezető tisztségviselők.

Az egyesületi forma előnyei:

- Bármennyi tagja lehet: minimum 10, de bővíthet olyan tagokkal, akik elfogadják az egyesület célkitűzésit, alapszabályát, és belépési nyilatkozatot tesznek.
- Az egyesület tagjai a közgyűlésben való részvételük révén **közvetlenül** részt vesznek a döntéshozatalban (a döntéshozó szerv a legalább 10 fős közgyűlés, így a döntéshozói pozícióban nem lehetnek úgynevezett egy személyi döntések).

Jó tudni: Mivel a közgyűlés mindig az aktuális tagokból áll, a döntéshozatal demokratikus, így ez a forma tud leginkább igazodni a csapat mindenkori igényeihez; ebben a helyzetben a legkevésbé kiszolgáltatott és kiélezett a viszony a csapat vezetősége és az egyesület vezetősége között. Érdemes átgondolni az elnökség és a csapatparancsnok, vezetőtisztek viszonyát: a személyek egyezzenek, vagy

épp ellenkezőleg? Az elnökség egy háttértámogatókból álló testület legyen (akár régi vezetők, szülők)? Egyforma hosszú ciklusa legyen az elnökségnek és a csapatparancsnoknak vagy eltolva praktikusabb?

Az egyesületi forma hátrányai:

- Ha a tagsága túlságosan nagy létszámú, a közgyűlést nehéz összehívni, illetve kockázata, hogy a közgyűlés nem lesz határozatképes, mert nem jönnek el a szavazásra jogosult tagok.
- Ha a tagok nem elérhetőek, akkor az ellehetetlenítheti a működést.

3) Szövetség

Az egyesület speciális formája a **szövetség**: a szövetség olyan egyesület, amely két tag részvételével is alapítható, működtethető. A szövetség tagja természetes személy nem lehet! A szövetség tagja egyesület, alapítvány, egyéb jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy civil társaság lehet.

4) Alapítvány

Az **alapítvány** az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. Az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét. Alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására. Az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult.

Az alapítványi forma előnyei:

- Az alapítvány létrehozásához nem kell komoly személyi bázis (nem kell 10 fő alapító tag), akár 2 fővel is létrehozható (abban az esetben, ha az alapító 1 személy, és nem kerül több fős kuratórium kijelölésre, hanem az ügyvezetés feladatát 1 fő ügyvezető kurátor látja el).
- Az 1 fős vagy több fős döntéshozó szerv (alapító) gyorsabb döntéshozatalra képes, mint az egyesület esetében a közgyűlés, a döntéshozatalnak kevésbé lehet akadálya a határozatképtelenség (ritka, hogy olyan sok alapító van).
- Fentiek alapján könnyen belátható, hogy a működése kevésbé bürokratikus, és hatékonyan tud döntést hozni mind a döntéshozó, mind az ügyvezető szerv.

Az alapítványi forma hátrányai:

- Kevésbé demokratikus a működése, mint az egyesületnek, az egy személyi döntések esetében kevésbé érvényesülhet kontroll.
- Ha az alapító és a kuratórium között megromlik a viszony, akkor elegendő, hogy akár egy személy (alapító) a kurátort/kuratóriumot indoklás nélkül visszahívja, míg az egyesületnél ezt a közgyűlés (minimum 10 tag) teheti csak meg, így az ügyvezető szerv az alapítványnál jobban kiszolgáltatott a döntéshozó szervnek, mint az egyesület esetében.

***Jó tudni:** Sajnos sok olyan példát ismerünk, ahol csapatainknak komoly gondot okozott az alapítványi működés rendezése. Az alapító(k) halála, a csapat és a kuratórium/alapító(k) közötti viszony megromlása anyagilag akár végzetes károkat is okozhat a csapatnak. Érdemes minden forgatókönyvet végiggondolni, mielőtt kiválasztjátok a számotokra megfelelő civil szervezeti formát.*

AZ ALAPÍTVÁNY ÉS AZ EGYESÜLET MŰKÖDÉSI FORMÁJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Alapítvány	Egyesület
Az alapítvány tartós célok, tevékenységek megvalósítása érdekében jön létre. A hangsúly egy tartós cél anyagi támogatásán van.	Az egyesület a tagok közössége valamely cél, tevékenység elérése érdekében alakul. A hangsúly az egyesületi tagok együtműködésén van.
Létrehozáskor illetéket kell fizetni. Változásbejegyzéskor illetéket kell fizetni, ha a szervezet nem közhasznú. Megszűntetéskor illetéket kell fizetni.	Létrehozáskor nem kell illetéket fizetni. Változásbejegyzéskor akkor sem kell illetéket fizetni, ha a szervezet nem közhasznú. Megszűntetéskor nem kell illetéket fizetni.
Elsődlegesen vállalkozási-gazdasági tevékenység végzésére nem hozható létre.	Elsődlegesen vállalkozási-gazdasági tevékenység végzésére nem hozható létre.
Célja nem módosítható.	Célja (törvényben meghatározott szavazati aránnyal) módosítható.
Létesítő okirat: Alapító Okirat (az alapító fogadja el és módosítja).	Létesítő okirat: Alapszabály (az egyesület tagjai fogadják el és módosítják).
Döntéshozó szerv: Alapító (lehet 1 alapító vagy több alapító).	Döntéshozó szerv: Közgyűlés (legalább 10 tag, a tagok létszáma nem csökkenhet 10 fő alá).
Ügyvezető szerv: 1 fő ügyvezető kurátor vagy kuratórium.	Ügyvezető szerv: 1 fő ügyvezető vagy az elnökség.
Vezető tisztségviselők: Az alapítvány vezető tisztségviselői az ügyvezető kurátor vagy a kuratórium tagjai.	Vezető tisztségviselők: Az egyesület vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai.
Alapítói vagyon: kötelező (minimum 100 ezer Ft a bírósági gyakorlat szerint).	Nincs alapítói vagyon.
Nincs tagsága.	Van tagsága. A tagság lehet: rendes, pártoló és tiszteletbeli tagság.
Csatlakozó: Vagyonnal lehet csatlakozni az alapítványhoz.	Nincs „csatlakozó” jogintézménye ennek a szervezeti formánál (aki vagyoni hozzájárulással csatlakozik).
Tagdíjfizetési kötelezettség nincs.	Tagdíj: az alapszabály írja elő, hogy a tagok fizetnek-e tagdíjat vagy sem, valamint annak összegét is.
A kuratóriumi tagok vagy ügyvezető kurátor megbízatása: lehet határozatlan idejű a kinevezés.	Az elnökségi tagok vagy ügyvezető megbízatása maximum 5 évre szólhat (azaz nem lehet határozatlan idejű a kinevezés).
Közhasznú minősítést szerezhethet.	Közhasznú minősítést szerezhethet.

ALAPÍTVÁNY LÉTREHOZÁSA, NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

1. Elhatározás	A döntéshozó szerv az alapító vagy az alapítók, akik elhatározhatják az alapítvány létrehozását (az alapítványnak nincs tagsága, mint az egyesületnek). Alapító: lehet 1 személy vagy több személy (természetes és jogi személy is lehet), akik elhatározzák az alapítvány létrehozását. Cél meghatározása, tevékenységek tervezése (cserkésszervezetek esetében a célok és a tevékenységek meghatározásához a jelen jogi modul segédanyagok és mintadokumentumok fejezete tartalmaz ajánlást).
2. Ki lesz az alapító?	Döntési szempont: a több alapító előnye, hogy nem egy kézben van az alapítvány sorsa, hátránya az, hogy az alapítói döntések meghozatalát lassíthatja, ha sok alapító van (tisztségviselők kijelölése, alapító okirat módosítása stb.). Az összeférhetlenségi szabályokra figyelemmel kell lenni (pl.: az alapító és hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban).
3. Mi legyen az alapítvány neve?	Névelőellenőrzés: nincs-e azonos vagy hasonló nevű szervezet (ez a https://birosag.hu/nevelloellenorzes oldalon elvégezhető). A magyar nyelvű elnevezés fordítása (akkor kell, ha kéri az idegen nyelvű bejegyzést). Névhasználathoz hozzájáruló nyilatkozat: Ha a szervezet neve más természetes vagy jogi személy nevét tartalmazza, csatolni kell. Ha a szervezet neve olyan elnevezést tartalmaz, melyhez másnak jogi érdeke fűződik, csatolni kell a jogosult hozzájárulását tartalmazó nyilatkozatot.
4. Mekkora összeg az alapítói vagyon?	Az alapítói vagyon összege nincsen jogszabályban meghatározva, de az igen, hogy elegendőnek kell lennie az alapítvány céljainak megvalósításához (a bírói gyakorlat szerint minimum 100 E Ft). Az összeget letétbe kell helyezni (banknál, ügyvédnél, közjegyzőnél vagy bíróságon). A letéti igazolás kell a nyilvántartásba vételhez. Az összeget az alapítvány nyilvántartásba vétele esetén az alapítványnak kell átadni.
5. Kik lesznek a vezető tisztségviselők?	Ügyvezető szerv (vezető tisztségviselők): Lehet 1 személy (ügyvezető kurátor) vagy több személy (kuratórium), lehet természetes és jogi személy is. Az alapító jelöli ki (és hívja vissza ha kell). Szigorú összeférhetlenségi szabályok (Ptk.3:22.§-ában foglalt kizáró okok), erről és a tisztség elfogadásáról nyilatkozni kell. Kuratórium (több tag) esetén a kuratórium elnökét az alapító jelöli ki, vagy a többi tag választja. Fontos: az alapító és közeli hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban. Képviselő: lehet általános és önálló, különös és együttes.
6. Hol legyen a székhely?	Az alapítvány székhelye a központi működési hely (iratmegőrzés, határozatok közzététele stb.). A székhelynek Magyarországon kell lennie, és a székhely határozza meg, hogy melyik bíróságnál lesz nyilvántartva a szervezet (illetékeség). Az ingatlan tulajdonosának, hasznélvezőjének engedélyeznie kell a székhelyhasználatot (ez lehet: bérlet, szívésségi használat stb.), a székhelyhasználati hozzájárulást be kell nyújtani a bíróságra.
7. Lesz-e felügyelő bizottság?	A felügyelő bizottság létrehozása csak akkor kötelező, ha a szervezet közhasznú, és éves bevétele meghaladja az 50 millió forintot. Ha az alapító úgy ítéli meg, hogy a működés törvényességét erősítené a felügyelő bizottság, akkor létrehozhat felügyelő bizottságot az alapításkor. Ebben az esetben az FB tagjainak nyilatkozni kell a tagság elfogadásáról és a jogszabályban meghatározott követelményekről, összeférhetlenségi és kizáró okokról (Ptk. 3:22. §).
8. Alapító okirat	Az Alapító okirat az alapítvány létesítő okirata, az alapító írja alá, tanúhitelesítéssel vagy ügyvédi ellenjegyzéssel.

	Egyszerűsített eljárás esetén ÁNYK űrlap mintaokiratok szerint készül az alapító okirat. Hagyományos eljárás esetén a dokumentumsablon a birosag.hu oldalon található alapítóokirat-sablon (https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlapjai/civil-eljarasok-okiratsablonok) (melyhez jelen jogi információs modul segédletet készített).
9. Milyen eljárás?	Egyszerűsített eljárás: gyorsabb, de a rendszeresített mintadokumentumoktól eltérni nem lehet. Csak elektronikusan lehet. Hagyományos eljárás: az alapító okirat, a tisztségelfogadó nyilatkozatok, a székhelyhasználati hozzájárulás stb. hagyományos formában készül (nem elektronikus útra kötelezett). A jogi képviselet (ügyvéd) egyik esetben sem kötelező, de ha a szervezet úgy ítéli meg, hogy szeretné igénybe venni, akkor jogi képviselőnek adhat meghatalmazást (ekkor elektronikus útra kötelezett). Alapítvány esetében 2020. január 1-jétől a nyilvántartásba vétel esetén illetéket kell fizetni.
- Egyszerűsített eljárás	A kérelem kizárólag elektronikus úton terjeszthető elő. A nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez kizárólag az ÁNYK űrlap mintaokiratokat lehet csak csatolni (aktiválódnak a mintaokirat lapjai). Az ÁNYK nyomtatvány a kitöltéshez útmutatót is tartalmaz. (Az elektronikus kérelem és útmutatók letölthetők: https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlapjai/civil-eljaras-nyomtatvanyok)
- Hagyományos eljárás	A kérelem papír alapon és elektronikus úton is benyújtható. A nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez csatolandó az alapító okirat, a tisztségelfogadó nyilatkozatok stb., nem kötelező mintaokirat szerint készülnék. A kérelem és útmutatók letölthetők: https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlapjai/civil-eljaras-nyomtatvanyok.
10. Benyújtás a bírósághoz	Az alapító vagy a jogi képviselő (ha van) nyújtja be az illetékes törvényszékre (a https://birosag.hu/birosag-kereso oldalon található illetékesség kereső). A székhely, település szerinti Törvényszék jár el. Az eljárás illetékmentes (azaz a kérelem benyújtásáért nem kell fizetni). Az eljárás hagyományos eljárás esetén 60 nap, egyszerűsített eljárásban 15 nap. (A napok naptári napok.)
11. Hiánypótlás	Hagyományos eljárás: Ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság hiánypótló végzésben felhív a hiányok pótlására (a határidő maximum 45 nap), újabb hiánypótlásra nincs lehetőség. Ha a kérelmező nem pótolja a hiányosságokat, vagy ismét hibásan vagy hiányosan adja be a kérelmet, akkor a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.) Egyszerűsített eljárás: nincs hiánypótlás, ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.)
12. Nyilvántartásba vétel	Ha a nyilvántartásba vételi kérelem és mellékletei megfelelőek, a bíróság végzéssel dönt az alapítvány nyilvántartásba vételéről, és a szervezet nyilvántartott adatait közzéteszi a civil szervezetek névjegyzékében (https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke). A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles. A bíróság továbbítja az adószám és a statisztikai számjel megállapításához szükséges adatokat az állami adóhatósághoz és a KSH-hoz (ezeket nem kell külön kérelmezni).
13. Működő szervezet	A jogerős bejegyző végzés és az adószám megszerzése után 8 napon belül az elektronikus hatósági ügyintézéshez szükséges regisztrációt el kell végezni (Ügyfélkapu). Bankszámlanyitás (ehhez a jogerős végzésen és az adószámon túl szükség lehet aláírási címpéldányra is).

Fontos: Illetékszabályok változása az alapítványok nyilvántartási ügyeiben: **2020. január 1-jétől** megváltoztak az alapítványok nyilvántartási ügyeiben fizetendő eljárési illetékre vonatkozó szabályok, amelynek következtében ezeknek az ügyeknek a nagy része illetékkötelessé vált. Az új alapítványok nyilvántartásba vételi kérelme illetékköteles, függetlenül a jövőbeli esetleges közhasznú jogállásuktól. Részletes tájékoztatás az Országos Bírósági Hivatal honlapján.¹

EGYESÜLET LÉTREHOZÁSA, NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

1. Elhatározás	Cél meghatározása, tevékenységek tervezése (A cserkészszervezetek esetében a célok és a tevékenységek meghatározásához a jogi modul segédanyagok és mintadokumentumok fejezete tartalmaz ajánlást). Alapító tagok: 10 természetes vagy jogi személy. A természetes személy lehet magyar és nem magyar állampolgár, illetve lehet 18 év alatti (törvényes képviselő közreműködik). A jogi személy alapító tag esetében a jogi személyiséget igazoló okirat és a szervezet nevében eljáró képviselő képviseleti jogát igazoló okirat szükséges a bejegyzéshez.
2. Megalakulás	A 10 alapító tag a szervezet megalakulását kimondja, az egyesület alapszabályát (melynek kötelező melléklete a tagjegyzék) megállapítja és ügyintéző, képviseleti szervét megválasztja, ez történhet: a) alakuló közgyűlés tartásával (az ülésen jegyzőkönyv, és jelenléti ív készül) b) alakuló közgyűlés tartása nélkül (ekkor minden tagnak alá kell írnia az alapszabályt).
3. Mi legyen az egyesület neve?	Névellenőrzés (https://birosag.hu/nevellenorzes): nincs-e azonos vagy hasonló nevű szervezet. A magyar nyelvű elnevezés fordítása (ha kéri az idegen nyelvű a bejegyzést). Névhasználathoz hozzájáruló nyilatkozat: Ha a szervezet neve más természetes vagy jogi személy nevét tartalmazza, csatolni kell. Ha neve olyan elnevezést tartalmaz, melyhez másnak jogi érdeke fűződik, csatolni kell a jogosult hozzájárulását tartalmazó nyilatkozatot.
4. Van alapítói vagyon? Tagdíjfizetés kötelező?	Dönteni kell arról az Alapszabályban, hogy a tagok fizetnek-e tagdíjat, és ha igen, annak mekkora az összege. (Alapító vagyon az egyesület alapításához nem szükséges!) A szervezetnek azonban a megalakuláskor ezt gondosan meg kell fontolnia, hiszen a tagdíj az egyik fontos bevételi forrása az egyesületnek, a szervezet számára vagyoni forrást biztosít, illetve a tagok az egyesület működéséhez való aktív hozzájárulásának is a kifejeződése.
5. Kik lesznek a vezető tisztviselők?	Ügyvezető szerv, vezető tisztségviselők: az elnök, elnökség. A vezető tisztségviselőket az egyesület tagjai közül kell választani (az alapszabály felhatalmazása alapján legfeljebb 1/3-uk választható az egyesület tagjain kívüli személyekből). Szigorú összeférhetetlenségi szabályok (Ptk.3:22.§-ában foglalt kizáró okok). A tisztség elfogadásáról nyilatkozni kell. Az elnök/elnökség dönt minden olyan ügyben, ami nem kizárólag a közgyűlés feladata, és amit az alapszabály az elnök/elnökség hatáskörébe utal. Képviselet: lehet általános és önálló, különös és együttes.
6. Hol legyen a székhely?	Az egyesületnek magyarországi székhellyel kell rendelkeznie, amely a központi működési hely (iratmegőrzés, határozatok közzététele stb.). A székhely határozza meg, hogy melyik bíróságnál lesz nyilvántartva a szervezet (illetékesség). Az ingatlan tulajdonosának, haszonélvezőjének engedélyeznie kell a székhelyhasználatot (ez lehet: bérlet, szívességi használat stb.), a székhelyhasználati hozzájárulást be kell nyújtani a bíróságra.

¹

https://fovarositorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/news/200124_tajekoztato_az_illetekszabalyok_valtozasarol_alapitvanyi_ugyekben.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

7. Lesz-e felügyelő bizottság?	A felügyelő bizottság létrehozása csak akkor kötelező, ha a szervezet tagjainak több mint a fele jogi személy (pl.: cég), illetve ha közhasznú és éves bevétele meghaladja az 50 millió forintot. Ha a szervezet alakuláskor úgy ítéli meg, hogy a működés törvényességét erősítené a felügyelő bizottság, akkor létrehozhat felügyelő bizottságot a megalakuláskor. Ebben az esetben az FB tagjainak nyilatkozni kell tagság elfogadásáról és a jogszabályban meghatározott követelményekről, összeférhetetlenségi és kizáró okokról (Ptk. 3:22. §).
8. Alapszabály	Az Egyesület létesítő okirata, az alapító írja alá, tanúhitelesítéssel vagy ügyvédi ellenjegyzéssel. Egyszerűsített eljárás esetén ÁNYK űrlap mintaokiratok szerint. Hagyományos eljárás esetén dokumentumsablon a birosag.hu oldalon (https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlopjai/civil-eljarasok-okiratsablonok) (melyhez jelen jogi információs modul segédletet tartalmaz).
9. Milyen eljárás?	Egyszerűsített eljárás: gyorsabb, mintadokumentumok szerint, eltérni nem lehet. Csak elektronikusan lehet. Hagyományos eljárás: Alapszabály, tisztségelfogadó nyilatkozatok, székhelyhasználati hozzájárulás, tagjegyzék, alakuló közgyűlés tartása esetén a jegyzőkönyv és jelenléti ív hagyományos formában készül (nem elektronikus útra kötelezett). A jogi képviselő (ügyvéd) egyik esetben sem kötelező, de ha a szervezet úgy ítéli meg, hogy szeretné igénybe venni, akkor jogi képviselőnek adhat meghatalmazást (ekkor elektronikus útra kötelezett).
- Egyszerűsített eljárás	A kérelem kizárólag elektronikus úton terjeszthető elő. A nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez kizárólag az ÁNYK űrlap mintaokiratokat lehet csak csatolni (aktiválódhatnak a mintaokirat lapjai). Az ÁNYK nyomtatvány a kitöltéshez útmutatót is tartalmaz. Az elektronikus kérelem és útmutatók letölthetők: https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlopjai/civil-eljaras-nyomtatvanyok
- Hagyományos eljárás	A kérelem papír alapon és elektronikus úton is benyújtható. A nyilvántartásba vétel iránti kérelemhez az Alapszabály, a tisztségelfogadó nyilatkozatok, a székhelyhasználati hozzájárulás, a tagjegyzék, alakuló közgyűlés tartása esetén a jegyzőkönyv és jelenléti ív stb. nem kötelező mintaokirat szerint készülnek. A kérelem és útmutatók letölthetők: https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlopjai/civil-eljaras-nyomtatvanyok
10. Benyújtás a bírósághoz	Az egyesület szervezeti képviselője vagy a jogi képviselő (ha van) nyújtja be. A kérelmet az illetékes törvényszéken kell benyújtani, a székhely település szerinti Törvényszék jár el (a https://birosag.hu/birosag-kereso oldalon található illetékességkereső). Az eljárás illetékmentes (azaz a kérelem benyújtásáért nem kell fizetni). Az eljárás hagyományos eljárás esetén 60 nap, egyszerűsített eljárásban 15 nap. (A napok naptári napok.)
11. Hiánypótlás	Hagyományos eljárás: Ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság hiánypótló végzésben felhív a hiányok pótlására (a határidő maximum 45 nap), újabb hiánypótlásra nincs lehetőség. Ha a kérelmező nem pótolja a hiányosságokat, vagy ismét hibásan vagy hiányosan adja be a kérelmet, akkor a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.) Egyszerűsített eljárás: nincs hiánypótlás, ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.)
12. Nyilvántartásba vétel	Ha a nyilvántartásba vételi kérelem és mellékletei megfelelőek, a bíróság végzéssel dönt az alapítvány nyilvántartásba vételéről, és a szervezet nyilvántartott adatait közzé teszi a civil szervezetek névjegyzékében (https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke) A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles. A bíróság továbbítja az adószám és a statisztikai számjel megállapításához szükséges adatokat az állami adóhatósághoz és a KSH-hoz (ezeket nem kell külön kérelmezni).

13. Működő szervezet	A jogerős bejegyző végzés és az adószám megszerzése után 8 napon belül az elektronikus hatósági ügyintézéshez szükséges regisztrációt el kell végezni (Ügyfélkapu). Bankszámlanyitás (ehhez a jogerős végzésen és az adószámon túl szükség lehet aláírási címpéldányra is).
------------------------------------	--

INFORMÁCIÓS FORRÁSOK

Civil eljárások az Országos Bírósági Hivatal honlapján:

Az alapítványok és az egyesületek létrehozásával kapcsolatos legautentikusabb forrás az **Országos Bírósági Hivatal** honlapja (<https://birosag.hu>). Itt a „Civil eljárások”² menüpont alatt találhatók azok a tartalmak, amelyek a civil szervezetek létrehozásával, beszámolásával és megszüntetésével kapcsolatos lényeges információkat tartalmaznak:

- **„Hírek”**: a civil szervezetek bírósági eljárásaival kapcsolatos aktuális információk, változások közzététele. Érdemes követni, ide kerülnek fel a rendkívüli helyzettel (pl. koronavírus-járvány) kapcsolatos változások, hírek is.
- **„Hasznos tudnivalók az egyes eljárásokról”** menüpont, amely alatt az alábbi tematika szerint találhatók a civil szervezetek számára lényegi információk:
 - **„Tájékoztatások, figyelmeztetések, lényeges joghatások”**: a beadványokat ÁNYK űrlapon, papír alapon vagy – elektronikus útra kötelezett kérelmező esetében – elektronikus úton, az Ügyfélkapun keresztül kell benyújtani a bíróságra. A menüpont az ÁNYK űrlapok alkalmazásával kapcsolatban ad eligazítást, útmutatást.
 - **„Alapítvány”** menüpont alatt található az alábbi eljárásokkal kapcsolatos részletes tájékoztatás:
 - nyilvántartásba vételi eljárás
 - változásbejegyzési eljárás
 - alapítvány jogutód nélküli megszűnését eredményező ok megállapítására irányuló eljárás
 - nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás
 - **„Egyesület és különös formái: párt, szövetség, szakszervezet”** menüpont alatt található az alábbi eljárásokkal kapcsolatos részletes tájékoztatás:
 - nyilvántartásba vételi eljárás
 - változásbejegyzési eljárás
 - az egyesület jogutód nélküli megszűnését eredményező ok megállapítására irányuló eljárás
 - végelszámolás megindításának nyilvántartásba vétele iránti eljárás
 - nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás
 - **„Közhasznú szervezetek”**
 - Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti eljárás
 - Közhasznú minősítés törlése iránti eljárás
 - **„Egyesülés, szétválás”**
 - Egyesületek, alapítványok egyesülésének bejegyzése iránti eljárás

² Forrás: <https://birosag.hu/civil-eljarasok> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

- Egyesületek, alapítványok szétválásának bejegyzése iránti eljárás
 - **„Törvényességi felügyeleti eljárás”**
- **„Beszámolóval kapcsolatos tájékoztató”**
 - Hasznos tudnivalók, gyakorlati tanácsok (GYIK)³
- **„Nyomtatványok, sablonok”**
 - **„Elektronikus űrlapok”**: az ÁNYK nyomtatványok a beadványok benyújtásához. Amennyiben az alapítvány vagy egyesület létrehozása egyszerűsített nyilvántartásba vételi eljárásban történik, a jogszabály szerinti mintaokiratokat (4/2017. (IV.3.) IM rendelet) is ezek a nyomtatványok tartalmazzák.
 - **„Okiratsablonok”**: Az OBH a sablonok közzétételével az egyes szervezetek (egyesületek, alapítványok) nyilvántartásba vételi, ill. változásbejegyzési eljárása során alkalmazandó dokumentumai elkészítéséhez kíván tartalmi és egyben formai segítséget is nyújtani. A menüpont arról is tájékoztatót, hogy a sablonokat, a gyakorlatban többször előforduló hibák kiküszöbölése mellett, az új Ptk. és az új közhasznúsági törvény előírásainak figyelembevételével szövegezték meg. Mindemellett azok bírósági eljárásokban való alkalmazása nem garantálja a kérelem pozitív elbírálását, illetve a hiánypótlási felhívás nélküli bejegyzést, mert tartalmuk a jogszabály változások folytán folyamatosan alakuló bírói gyakorlathoz igazodik.⁴
 - **„Beszámoló benyújtásához szükséges nyomtatványok”**: A beszámoló elektronikus úton – Céghap, illetve Ügyfélhap – előterjeszthető. Amennyiben postai úton kívánják a beszámolót előterjeszteni, úgy a papír alapú beszámoló nyomtatvány verziót tölts le. Elektronikus úton küldött beszámoló benyújtásához szükséges
 - meghatalmazás minta
 - meghatalmazás minta jogi személy⁵
- **„Civil szervezetek névjegyzéke, közzététel-kereső, névellenőrzés”** A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles.
- **Egyesületek nyilvántartásba vétele és változásbejegyzése (GYIK)⁶**

Civil Információs Portál: A Civil és Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárság által működtetett Civil Információs Portál (<http://civil.info.hu/>) biztosítja a civil szervezetek számára azokat az alapvető információkat, amelyek a működésükhöz elengedhetetlenek. A portál célja, hogy egy honlapon összesítve legyenek elérhetők a minisztériumok és a központi államigazgatási szervek által az interneten közzétett, civil szervezetekre vonatkozó nyilvános információk.⁷ Az oldal tartalmazza a **Civil Információs Centrumok** elérhetőségeit is.

³ <https://birosag.hu/civil-eljarasok/beszamoloval-kapcsolatos-tajekoztato/gyik/beszamolo-benyujtasaval-kapcsolatos-gyakran-ismetelt-kerdesek> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

⁴ <https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlopai/civil-eljarasok-okiratsablonok> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

⁵ <https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlopai/civil-beszamolok> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

⁶ https://budapestkornyekitorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/egyesuletek_bejegyzese_valtozasbejegyzese_iranti_eljaraspdf.pdf

⁷ <http://civil.info.hu/kezdje-itt> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

Nonprofit.hu tudástár: A civil szervezetek létrehozásával, működtetésével kapcsolatban hasznos, gyakorlati információk találhatóak a **Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány** által működtetett **nonprofit.hu** oldalon is, a „Tudástár” menüpont alatt.

JOGI HÁTTÉR BEMUTATÁSA, A HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK ELÉRÉSI LEHETŐSÉGE

A civil szervezetek **létrehozásához** kapcsolódó jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény)
- A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytv.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
- A civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet

A hatályos jogszabályok forrásai

Ingyenes jogszabálygyűjtemények, ahol a hatályos jogszabályok kereshetők:

- **Net Jogtár:** Wolters Kluwer Hungary Kft.: <https://net.jogtar.hu/>
- **Nemzeti Jogszabálytár:** <https://njt.hu/>
- **Civil Információs Portál:** <http://civil.info.hu/jogi-informaciok>

A CIVIL SZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉNEK EGYES KÉRDÉSEI

AZ ADOTT TÉMA KULCSKÉRDÉSEI

- Mit jelent, hogy egy civil szervezet közhasznú?
- Mely szervezet szerezhethet közhasznú minősítést?
- Milyen feltételei vannak a közhasznú minősítésnek?
- A közhasznúságról is a bíróság dönt?
- Milyen kedvezmények igénybevételeire jogosít a közhasznú minősítés?
- Az 1%-ra való jogosultságnak feltétele-e a közhasznúság?
- Mit takar a működő civil szervezet esetében a beszámolási kötelezettség? (Kinek, mikor, milyen formában, miről kell beszámolni? Milyen szankciója lehet a beszámolási kötelezettség elmulasztásának?)
- Milyen bevételei lehetnek egy civil szervezetnek?
- Milyen feltételekkel gyűjthet egy civil szervezet adományt, hogy tehet szert 1%-os bevételre?
- Mi történik akkor, ha a civil szervezetben változás történik (lejár a vezető tisztviselő mandátuma, vagy változik a székhelye stb.)? A változásokat is be kell jelenteni a bírósághoz?
- Mikor szűnik meg a civil szervezet? Ha a szervezet már nem akar tovább működni, hogyan lehet megszüntetni?

KÖZHASZNÚ MINŐSÍTÉS (A KÖZHASZNÚ SZERVEZETEK LEHETSÉGES KÖRE, A KÖZHASZNÚSÁG FELTÉTELEI)

A szervezetek számára a közhasznúság egyrészt elismertséget, presztízst jelent a működés során, másrészt kedvezmények igénybevételére jogosít. Fontos tudni, hogy nem minden civil szervezet lehet közhasznú, a „közhasznúságot meg kell szerezni”, és legalább **2 év működés** kell hozzá.

Ahhoz, hogy egy civil szervezet közhasznú legyen **közhasznú tevékenységet (tevékenységeket) kell, hogy végezzen**. A jogszabály pontosan meghatározza, hogy mely tevékenységek minősülnek közhasznúnak: olyan tevékenység, amely valamely közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez. A közfeladat csak olyan feladat lehet, amely a jogszabály alapján állami vagy önkormányzati feladat. Azt, hogy egy szervezet közfeladatokat lát el, az egyesület esetén alapszabályban, alapítvány esetén az alapító okiratban kell rögzíteni.

A **létesítő okiratban** pedig **szigorúbb feltételeket kell rögzíteni**, ha a szervezet közhasznú szeretne lenni. A szervezetnek módosítania kell a létesítő okiratát a 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezéseinek megfelelően, különös tekintettel az Ectv. 34. § és 37.§-aira :

- A létesítő okiratban meg kell jelölni, hogy milyen közhasznú tevékenységet folytat a szervezet, milyen közfeladathoz kapcsolódóan (a közfeladatokat úgy kell megadni, hogy meg kell jelölni azt a jogszabályt, amely az adott feladatot állami vagy önkormányzati feladatként előírja).
- Rögzíteni kell, hogy ha van tagsága a szervezetnek, akkor tagjain kívül más is részesülhet a közhasznú szolgáltatásokból (ez egyesületek esetében mindenképpen fontos).
- Rögzíteni kell, hogy gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott egyéb céljainak megvalósítása érdekében, a közhasznú célok megvalósítását nem veszélyeztetve végez.
- Gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja.
- Közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.
- Biztosítani kell a szervezet működésének teljes nyilvánosságát.
- Rögzíteni kell a vezető szerv ülésének gyakoriságára (évente legalább egyszer), az ülés összehívásának rendjére, a napirend közlésének módjára, üléseinek nyilvánosságára, határozatképességére és a határozathozatal módjára vonatkozó részletes szabályokat.
- Ha kötelező a felügyelő szerv létrehozása, akkor az ennek létrehozására, hatáskörére és működésére vonatkozó szabályokat meg kell állapítani.
- Az éves beszámoló (illetve közhasznúsági melléklet) jóváhagyásának módjára vonatkozó szabályokat tartalmaznia kell.
- A létesítő okiratban szerepelnie kell, hogy milyen nyilvántartásból ismerhetők meg a vezető szerv döntései, a döntések időpontja és hatálya, a döntést támogatók és ellenzők aránya. Tartalmaznia kell azt is, hogy a vezető szerv döntéseit az érintettekkel hogyan közlik, és hogyan hozzák nyilvánosságra, és a szervezet működése során keletkezett iratokba való betekintés rendjét.

- A létesítő okiratnak kell tartalmaznia, hogy hogyan lehet a szervezet szolgáltatásait igénybe venni, hogyan lehet működését megismerni, illetve hogy beszámolóját hogyan és hol hozza nyilvánosságra.

A **tisztségviselőkre is szigorúbb összeférhetetlenségi szabályok vonatkoznak**. A vezető tisztségviselőknél (illetve a felügyelő bizottság tagjainak, ha van felügyelő bizottság) nyilatkozatot kell tenniük a 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39.§-ában foglalt összeférhetetlenségi és kizáró okok tekintetében (az általános összeférhetetlenségi szabályokon túl):

A legfőbb szerv, valamint az ügyintéző és képviselői szerv **határozathozatalában nem vehet részt az a személy**, aki, vagy akinek **közei hozzátartozója** a határozat alapján

- a. kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- b. bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nem lehet a felügyelő szerv elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

- a. a legfőbb szerv, illetve az ügyintéző és képviselői szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az egyesület legfőbb szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be),
- b. a közhasznú szervezettel a megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,
- c. a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott alapcél szerinti juttatást –, illetve
- d. az a. és c. pontban meghatározott személyek közei hozzátartozója.

A közhasznú szervezet megszűnését követő három évig **nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy**, aki korábban olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője volt – annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig –,

- a. amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,
- b. amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,
- c. amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,
- d. amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette, illetőleg törölte.

A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

A fentiekén túl két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete szerint igazolnia kell, hogy szervezete **megfelel erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal** rendelkezik.

Megfelelő erőforrással rendelkezik a szervezet, ha:

(Az alábbi feltételek közül legalább egynek teljesülnie kell.)

Ectv. 32.§ (4) a) pont:
az átlagos éves
bevétel meghaladja az
1 millió forintot, vagy

Ectv. 32.§ (4) b) pont:
**2 év egybeszámított
adózott eredménye
(tárgyévi eredménye)
nem negatív, vagy**

Ectv. 32.§ (4) c) pont: a
**személyi jellegű
ráfordítása (kiadás) –
a vezető
tisztviselők
juttatásainak
figyelembevétele
nélkül – eléri az összes
ráfordítás (kiadás)
1/4-ét.**

Megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik a szervezet, ha:

(Az alábbi feltételek közül legalább egynek teljesülnie kell.)

Ectv. 32.§ (5) a) pont:
**1%-ból befolyt
összeg eléri az összes
bevétel (speciális
számítás) 2 %-át,
vagy**

Ectv. 32.§ (5) b) pont:
a **közhasznú
tevékenység
érdekében felmerült
költségek eléri az
összes ráfordítás
felét a 2 év
átlagában, vagy**

Ectv. 32.§ (5) c) pont:
tevékenységének
ellátását **2 év
átlagában legalább
10 önkéntes segíti**

A KÖZHASZNÚ SZERVEZETEKET MEGILLETŐ KEDVEZMÉNYEK

A közhasznú szervezeteket megillető kedvezmények elemi szabályai:⁸

- A civil szervezet és más nonprofit szervezet a közhasznú szervezetre vonatkozó rendelkezéseket először abban az adóévben alkalmazhatja, amely évben ilyen szervezetként besorolást nyert.
- A közhasznúságnak a társasági adóalap, az adózás előtti eredmény korrekciós tételei, illetve a kedvezmények tekintetében van jelentősége, mivel eltérő szabályok vonatkoznak a közhasznú és a nem közhasznú szervezetekre.
- A közhasznú szervezetnek nem kell az adóévben társasági adót fizetnie,
 - a. ha a vállalkozási tevékenységének a bevétele nem haladja meg a kedvezményezett bevételi mértéket, azaz az összes bevételének a 15 százalékát, illetve,
 - b. ha végez ingatlanhasznosítási tevékenységet is, akkor az abból származó – egyébként alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység – bevételeként elszámolt összeget a vállalkozási tevékenységből származó bevétele részének az így számított együttes bevétel nem haladja meg az összes bevételének a 15 százalékát.
- A közhasznú szervezet támogatóját megillető kedvezmények:

Adománynak minősülő támogatást csak közhasznú szervezet fogadhat (nem közhasznú szervezet, akkor sem, ha civil szervezet – adójogi értelemben – adományban nem részesülhet, adományigazolást nem állíthat ki a támogató részére).

- o Nem kell megnövelni az adományozó adózás előtti eredményét egyrészt az adomány címen nyújtott támogatás (pl.: pénz, eszköz, szolgáltatás) adóévi ráfordításként elszámolt összegével, ha az adózó rendelkezik a közhasznú szervezet, az egyház, a közérdekű kötelezettségvállalás szervezője által az adóalap megállapítása céljából kiállított igazolással.
- o Adóalap-csökkentő tétel érvényesíthető másrészt az Ectv. szerinti közhasznú tevékenység támogatásaként nyújtott adomány értékének 20 százalékáig közhasznú szervezet támogatása esetén, 40 százalékáig tartós adományozási szerződés esetén, de együttesen legfeljebb az adózás előtti eredmény összegéig.
- A közhasznú nonprofit szervezetek által adómentesen nyújtható juttatások: 9
 - o Az Szja tv. 1. számú mellékletének 3. pontja alatt kerültek felsorolásra a közcélú juttatások körében adómentes jogcímek. E körben határozza meg a jogalkotó, hogy mely feltételek fennállása esetén, mely szervezetek és kiknek teljesíthetnek adómentesen kifizetést (juttatást).

Forrás és további részletes információ: **Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)**¹⁰

⁸ Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)
https://www.nav.gov.hu/data/cms511265/13_Nonprofit_szervezetek_adozasa_20200131.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

⁹ Elérhető:
https://www.nav.gov.hu/data/cms389038/13_sz_fuzet_Nonprofit_szervezetek_adozasanak_alapvet_szabalyai_20160627.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

¹⁰ Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)
https://www.nav.gov.hu/data/cms511265/13_Nonprofit_szervezetek_adozasa_20200131.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

FOLYAMATÁBRA: KÖZHASZNÚ MINŐSÍTÉS

1. Alapfeltétel (erőforrás támogatottság)	A civil szervezet megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete szerint.
2. Alapfeltétel (létesítő okirat)	Létesítő okirata megfelel a törvény rendelkezéseinek (politikai tevékenységet nem folytat stb.). A létesítő okiratot módosítani kell. A módosított létesítő okiratot záradékkal kell ellátni, amelyben a kérelmező igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítő okirat módosítások alapján hatályos tartalmának. A módosított létesítő okiratot a képviselő(k)nek alá kell írnia/írniuk, és az okiratot két tanú aláírásával vagy ügyvédi ellenjegyzéssel is el kell látni.
3. Alapfeltétel (összeférhetetlenség)	A szervezet vezető tisztségviselőinek (illetve a felügyelő bizottság tagjainak, ha van) nyilatkozatot kell tenniük a 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 38. § és 39.§-ában foglalt összeférhetetlenségi és kizáró okok tekintetében. (Két tanú aláírásával vagy ügyvédi ellenjegyzéssel is el kell látni.)
4. Milyen módon kell előterjeszteni?	A kérelmet a „ Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelem ” ÁNYK űrlapon kell benyújtani elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül a bíróságra. Figyelem! Csak elektronikus úton terjeszthető elő. A kérelem mellékleteként be kell nyújtani a módosított létesítő okiratot, az előző két év beszámolóját, és közhasznúsági mellékletét, a vezető tisztségviselők nyilatkozatát az összeférhetlenségi és kizáró okok tekintetében. Figyelem! Ha a létesítő okirat és a nyilvántartási adatok módosulnak, változásbejegyzési kérelmet is külön elő kell terjeszteni.
5. Kell-e ügyvéd?	A jogi képviselet (ügyvéd) nem kötelező, de ha a szervezet úgy ítéli meg, hogy szeretné igénybe venni, akkor jogi képviselőnek adhat meghatalmazást. (De ekkor már a szervezet elektronikus útra kötelezett lesz!)
6. Mennyi idő alatt dönt a bíróság?	Az eljárás illetékmentes (azaz a kérelem benyújtásáért nem kell fizetni). Az eljárás 60 nap, egyszerűsített eljárásban. (A napok naptári napok.)
7. Hiánypótlás	A Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelmet a bíróság megvizsgálja, és ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság hiánypótló végzésben felhívja a kérelmezőt a hiányok pótlására (a határidő maximum 45 nap), újabb hiánypótlásra nincs lehetőség. Ha a kérelmező nem pótolja a hiányosságokat, vagy ismét hibásan vagy hiányosan adja be a kérelmet, akkor a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.)
8. Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele	Ha a Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelem és mellékletei megfelelőek, a bíróság végzéssel dönt a Közhasznú jogállás nyilvántartásba vételéről, és azt a szervezet nyilvántartott adatai között közzé teszi a birosag.hu honlapon a civil szervezetek névjegyzékében (https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke). A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles.
9. Közhasznú szervezet	A szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére.

- **Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)**¹¹
- Az alapítványok és az egyesületek közhasznú jogállásának nyilvántartásba vételére vonatkozó információk:
 - o **Országos Bírósági Hivatal honlapja** (<https://birosag.hu>)
 - o **Civil Információs Portál** (<http://civil.info.hu/>)
 - o **Tudástár (NIOK)** (nonprofit.hu oldalon a „Tudástár” menüpont alatt)

JOGI HÁTTER BEMUTATÁSA, A HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK ELÉRÉSI LEHETŐSÉGE

A civil szervezetek **közhasznú jogállásához** kapcsolódó legfontosabb jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény)
- A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytvt.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
- A civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet
- Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.)
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.)
- Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
- A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
- A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet
- A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
- A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet

A hatályos jogszabályok forrásai

Ingyenes jogszabálygyűjtemények, ahol a hatályos jogszabályok kereshetők:

- **Net Jogtár:** Wolters Kluwer Hungary Kft.: <https://net.jogtar.hu/>
- **Nemzeti Jogszabálytár:** <https://njt.hu/>
- **Civil Információs Portál:** <http://civil.info.hu/jogi-informaciok>

¹¹ Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)
https://www.nav.gov.hu/data/cms511265/13_Nonprofit_szervezetek_adozasa_20200131.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

A CIVIL SZERVEZETEK BEVÉTELEI: AZ ADOMÁNYGYŰJTÉS, AZ 1%-RA JOGOSULTSÁG JOGI FELTÉTELEI, BESZÁMOLÁSI KÖTELEZETTSÉG

A CIVIL SZERVEZETEK BEVÉTELEI

A civil szervezet az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége tekintetében elkülönítve mutatja ki legalább a **következő bevételeket**¹²:

- o egyesület esetében a **tagdíjat**
- o alapítvány esetében az alapítótól nem vagyoni hozzájárulásként kapott **adományt**
- o a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összegét (**adó 1%-ból származó bevétel**)
- o visszafizetési kötelezettség nélkül kapott **támogatást**
- o az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységéhez kapott **adományt**
- o az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenysége keretében nyújtott szolgáltatás, teljesített termékértékesítés **bevételét**
- o gazdasági-vállalkozási tevékenységnek nem minősülő **tevékenysége révén megszerzett bevételt**

A civil szervezetek gazdálkodásának egyes szabályai:

- A civil szervezet **működéséről** folyamatosan, de évente legalább egy alkalommal tájékoztatja a nyilvánosságot.
- A civil szervezet éves **költségvetési tervét** a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet alapján készített beszámoló tartalmi elemeinek megfelelően készíti el.
- A civil szervezet **szolgáltatásai fenntarthatósága biztosítása érdekében** az észszerű gazdálkodás elve szerint jár el, amely alapján az **éves költségvetését úgy tervezi meg**, hogy kiadásai és bevételei (adományok és felajánlások, költségvetési támogatások, gazdasági-vállalkozási tevékenységek bevétele, önkéntesek nem pénzbeli hozzájárulása, más bevételek) egyensúlyban legyenek.¹³

AZ ADOMÁNYGYŰJTÉS JOGI FELTÉTELEI¹⁴

Adományt gyűjthetnek a civil szervezetek (az alapítványokra és az egyesületekre egyaránt vonatkozik, kivéve a pártot), de nem gyűjthetnek adományt a civil társaságok.

Alapvető jogszabályi rendelkezés, hogy **az adományozás önkéntes**¹⁵. Az adománygyűjtés nem járhat mások zavarásával. Zavarásnak minősül különösen az adományozásra való felhívással megkeresett személy kifejezett elutasítása ellenére történő ismételt megkeresése. Az adományozott köteles tájékoztatni az adományozót az adománygyűjtés céljáról, és az ismert adományozót az adomány

¹² Részletes szabályozás: 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról, 8. A gazdálkodás általános szabályai

¹³ Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV) https://www.nav.gov.hu/data/cms511265/13_Nonprofit_szervezetek_adozasa_20200131.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

¹⁴ A civil szervezetek adománygyűjtésére vonatkozó jogszabály alapján (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről)

¹⁵ Figyelem: Az adománygyűjtéssel kapcsolatos jogszabályi fogalmakat a fogalomgyűjtemény tartalmazza!

felhasználását illetően. Az adomány felhasználása és az erről szóló beszámolás során érvényesülnie kell a nyilvánosság és az átláthatóság feltételeinek. Ennek érdekében az adományozottnak a jogszabályban meghatározott módon be kell számolnia az adományok felhasználásáról.

A civil szervezet által használt tájékoztatási eszközökön keresztül – így különösen honlapján, hírlevelében – ad tájékoztatást működéséről és az adományok felhasználásáról. E tájékoztatás a közhiteles nyilvántartások számára benyújtandó beszámolón túl további ismertetést nyújthat.

Az adományozott adományszervezőt, illetve adománygyűjtőt meghatalmazhat adománygyűjtő tevékenység folytatására. Az adományszervező más szervezet meghatalmazásából végzett adománygyűjtő tevékenységre további adományszervezőnek meghatalmazást nem adhat.

Az adománygyűjtő a személyazonossága egyidejű igazolása mellett az alábbiakkal kell igazolnia jogosultságát arra, hogy adománygyűjtést folytathat:

- Meghatalmazás (a civil szervezet nevében vagy javára történő adománygyűjtés csak a civil szervezet írásbeli meghatalmazása alapján végezhető).
- Az adományozott vagy adományszervező adatait tartalmazó, törvényszéki nyilvántartásból származó, hiteles kivonat, illetve elektronikus kivonat vagy annak másolata.

Pénzbeli, illetve természetbeni adománygyűjtés **gyűjtőláda** útján is megvalósítható. Az adománygyűjtés célját szolgáló gyűjtőláda zárt, oly módon, hogy az adomány elhelyezhető benne, ugyanakkor az elhelyezett készpénz, vagy más adomány felnyitás nélkül nem vehető ki. A gyűjtőládán fel van tüntetve az adománygyűjtő szervezet neve, elérhetősége. A gyűjtőláda felnyitáskor az adománygyűjtő szervezet erre feljogosított legalább kettő képviselője jelen van. A felnyitáskor a képviselők jegyzőkönyvet vesznek fel a gyűjtőláda állapotáról, az abban talált adomány mennyiségéről (címletek vagy leltár szerint), ezt követően gondoskodnak az adományozott szervezet pénztárkönyveibe történő bejegyzéséről. Természetbeni adomány gyűjtésére szolgáló, nehezen mozgatható gyűjtőláda esetén a leltárat a gyűjtő szervezet székhelyén vagy telephelyén is fel lehet venni.

Az adományszervezés, adománygyűjtés **interneten és telefonos adománygyűjtő számokon** keresztül is megvalósítható.

AZ 1%-RA JOGOSULTSÁG FELTÉTELEI

Az 1% igénybevételére jogosult szervezet esetében az előzetes regisztráció a kedvezményezetté válás feltétele.

A szervezetnek az előzetes regisztrációhoz a NAV által rendszeresített adatlapot október 1-jéig – kizárólag elektronikus úton – kell megküldenie a NAV részére. Az adatlap benyújtására nyitva álló, október 1-jei határidő jogvesztő.

Egyesület, alapítvány és közalapítvány (az Szf. törvény 4. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szervezetek) **esetében** a várakozási ideje a közhasznú fokozat meglététől függetlenül **2 év**.

Azaz feltétel a 2 éves működés, de nem feltétel a közhasznú minősítés, az azonban igen, hogy a szervezet közhasznú tevékenységet végezzen!

1. Alapfeltétel	A szervezet szerepel a NAV által regisztrált civil kedvezményezettek listájában. (Az adatlap alapján történő előzetes regisztráció a kedvezményezetté válás feltétele.) Annak a civil szervezetnek, amely a következő évben részesülni kíván az 1%-os felajánlásokból, az adott év október 1-jéig kell elektronikus úton regisztrációs kérelmet benyújtania az adóhatósághoz. Az adatlaphoz az előzetes regisztrációt kérelmező szervezetnek mellékelnie kell a szükséges nyilatkozatokat, okiratokat, illetőleg igazolást.
2. NAV közzététel	Az adóhatóság minden év január 1-jén a honlapján teszi közzé az adott rendelkező évben felajánlásra jogosult kedvezményezettek adószámát, nevét, székhelyét.
3. Felajánlások	A magánszemélyek rendelkezhetnek adójuk egy százalékáról a kedvezményezettek javára. Az űrlap tartalmazza a kedvezményezett adószámát. Célszerű több kommunikációs csatornán közzétenni a szervezet nevét, adószámát és tájékoztatást arról, hogy a magánszemélyek hogyan ajánlhatják fel adójuk egy százalékát. A felajánlási szándékot erősíti, ha tájékoztatást nyújt a szervezet a céljairól, tevékenységeiről. Legkésőbb adott év május 20-ig lehet rendelkezni.
4. Közzététel	A NAV a rendelkező nyilatkozat évének szeptember 15. napjáig közzéteszi kedvezményezettenként a felajánlott összeget. Az adóhatóság nem teszi közzé azon kedvezményezett adatait, amelynek – külön jogszabályban meghatározott esetben – az érvényesen felajánlott összeg nem utalható ki.
5. Átutalás	A NAV a felajánlott összeget a kedvezményezett részére legkésőbb a rendelkező nyilatkozat évének szeptember 30. napjáig utalja át. (Csőd- vagy felszámolási eljárás, kényszer-végelszámolás, az egyszerűsített törlési és a kénysértörlési eljárás alatt álló szervezet részére utalás nem teljesíthető.)
6. A támogatás felhasználása	Közcélú tevékenységre. Működésre (a felhasznált összeg 25%-a, de legfeljebb 25 millió Ft lehet). Tartalékolhatja is a szervezet a kapott 1%-ot, az átutalást követő második év december 31-ig.
7. Beszámolás a felhasználásról	A NAV adatlapon meg kell adni a szervezet hivatalos adatait, egy táblázatban a kiutalt 1%-os összeg felhasználási módját (adott évben a 2 évvel korábban kiutalt 1%-os támogatást), és szövegesen is be kell mutatni, hogy mire költötte a szervezet a felajánlott összeget. (Határidő minden év május 31.)
8. Közzététel	Azon kedvezményezettek, amelyek saját honlappal rendelkeznek, az 1% felhasználásáról szóló közleményüket el kell helyezzék azon legkésőbb május 31-ig , és azt onnan 1 évig nem távolíthatják el.
9. Ellenőrzés	A NAV ellenőrizheti a közcélú tevékenységeknek megfelelő felhasználást. A közcélú tevékenységnek nem megfelelő felhasználás megállapítása esetén az NAV az összeget visszafizetteti.

A CIVIL SZERVEZETEK BESZÁMOLÁSI KÖTELEZETTSÉGE

A civil szervezetek a működésükről, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről az adott üzleti év utolsó napjával kötelesek beszámolót készíteni.¹⁶

A már közhasznú, illetve a jövőben a közhasznú fokozat megszerzését célzó civil szervezet a beszámolójával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet is köteles készíteni a 350/2011. (XII.30.) Korm. rendelet alapján.¹⁷

¹⁶ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény, és a 224/2000. (XII.19.) Korm. rendelet alapján.

¹⁷ OBH <https://birosag.hu/civil-eljarasok/beszamoloval-kapcsolatos-tajekoztato/hasznos-tudnivalok> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

A civil szervezet az elkészített beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét **köteles minden év május 31. napjáig letétbe helyezni** úgy, hogy a beszámolót, illetve a közhasznúsági mellékletet elektronikusan (az **ún. Ügyfélkapun keresztül**), vagy papír alapon – eredetiben vagy hitelesített másolatban – megküldi az Országos Bírósági Hivatal (**1363 Budapest, Pf.:24.**) részére. Az OBH a civil szervezetek beszámolóinak és esetleges közhasznúsági mellékletének a közzétételéről **díjmentesen intézkedik**.

Ha a civil szervezet saját honlappal is rendelkezik, a beszámolóját és a közhasznúsági mellékletét saját honlapján is köteles elhelyezni, és annak megtekinthetőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítani.

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény) 30.§-a alapján a bíróság a szervezetet akkor sújthatja pénzbírsággal, ha a beszámoló közzétételi kötelezettségét egy éven belül nem pótolja.¹⁸

INFORMÁCIÓS FORRÁSOK

- Nonprofit szervezetek: egyesületek, köztestületek, (köz)alapítványok adózásának alapvető szabályai 2020. (NAV)
https://www.nav.gov.hu//data/cms511265/13_Nonprofit_szervezetek_adozasa_20200131.pdf
- NAV információs füzetek (2020) https://nav.gov.hu/nav/inf_fuz/2020
- Regisztrált civil kedvezményezettek listája (2020) (NAV):
https://nav.gov.hu/nav/szja1_1/regisztralt_civil_2020
- Civil Információs Portál (<http://civil.info.hu/>)
- Tudástár (NIOK) (nonprofit.hu oldalon is a „Tudástár” menüpont alatt)
- Beszámoló készítés és közzététel / Országos Bírósági Hivatal honlapja (birosag.hu):
 - o Nyomtatványok és kitöltési útmutatók, elektronikus úton küldött beszámoló benyújtásához szükséges meghatalmazás-minták:
<https://birosag.hu/eljarasok-nyomtatvanyai/civil-eljarasok-urlapjai/civil-beszamolok>
 - o Beszámoló benyújtásával kapcsolatos gyakran ismételt kérdések:
<https://birosag.hu/civil-eljarasok/beszamoloval-kapcsolatos-tajekoztato/gyik/beszamolo-benyujtasaval-kapcsolatos-gyakran-ismetelt-kerdesek>

JOGI HÁTTÉR BEMUTATÁSA, A HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK ELÉRÉSI LEHETŐSÉGE

A civil szervezetek **gazdálkodásához** kapcsolódó jogszabályok:

- Magyarország Alaptörvénye
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény)
- A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytv.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény

¹⁸ <https://birosag.hu/hirek/kategoria/ugyfeleknek/tajekoztatas-beszamolok-benyujtasi-hataridejevel-kapcsolatban> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

- A civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet
- Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény
- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.)
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.)
- Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény
- A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
- A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet
- A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet
- A számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet
- A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény
- A személyi jövedelemadó meghatározott részében az adózó rendelkezése szerint részesített kedvezményezetteknek átutalt összeg felhasználásáról szóló közlemény formai és tartalmi követelményeiről szóló 9/2008. (IV. 10.) PM–SZMM együttes rendelet

A hatályos jogszabályok forrása

Ingyenes jogszabálygyűjtemények, ahol a hatályos jogszabályok kereshetőek:

- **Net Jogtár:** Wolters Kluwer Hungary Kft.: <https://net.iogtar.hu/>
- **Nemzeti Jogszabálytár:** <https://njt.hu/>
- **Civil Információs Portál:** <http://civil.info.hu/jogi-informaciok>

VÁLTOZÁSBEJEGYZÉS (HA A SZERVEZET ADATAI MÓDOSULNAK)

Változásbejegyzés iránti kérelmet abban az esetben kell előterjeszteni, ha a szervezet valamely, a törvényben meghatározott nyilvántartási adata módosult (létesítő okirat, székhely, képviselő stb.).

ALAPÍTVÁNYI VÁLTOZÁSBEJEGYZÉSI ELJÁRÁS

1. Változás oka	Módosulnak a szervezet adatai (alapító okirata, székhelye módosul, lejár a tisztségviselők mandátuma stb.).
2. Hogyan történik a módosítás?	Az alapító/alapítók gyűlése módosítja az alapító okiratot, ha szükséges. A létesítő okiratot a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt formában kell elfogadni. Az okiratból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy mely szövegrészek változtak a korábbi létesítő okirathoz képest (például vastagon szedett, dőlt betűvel). A módosított létesítő okirat elfogadásának időpontjaként az okirat szövegében (pl. a keltezésben és minden esetleges egyéb előfordulásnál is) azt az időpontot kell szerepeltetni, amikor a legutolsó módosítást elfogadták.
3. Milyen formai kellékek vannak?	A módosított létesítő okiratot záradékkal kell ellátni, amelyben a kérelmező igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítő okirat módosítások alapján hatályos tartalmának. A záradékot a nyilatkozó személynek keltezéssel kell ellátnia és alá kell írnia. A módosított létesítő okiratot teljes bizonyító erejű magánokirati formában kell kiállítani (pl. azt az egyesület törvényes képviselőjének, alapítvány esetében az alapító(k)nak alá kell írnia/írniuk, és az okiratot két tanú aláírásával vagy ügyvédi ellenjegyzéssel is el kell látni).
4. Milyen módon kell előterjeszteni?	Az alapítvány nyilvántartási adatait érintő változás esetén induló eljárás célja, hogy a bíróság a változásokat a nyilvántartásán átvezesse. Kezdeményezésére a képviselő jogosult. A változás bejegyzésére irányuló eljárást a változást (pl. létesítő okirat változása, képviselő személyében bekövetkező módosulás stb.) követő 60 napon belül kell elindítani. A kérelem mellékleteként be kell nyújtani a módosított létesítő okiratot és minden olyan dokumentumot, amely valamely módosítást alátámaszt (pl. ha módosult a székhely, akkor új székhelyhasználati hozzájárulást).
5. Kérelem-formanyomtatvány	Kérelem-formanyomtatvány: A kérelmet az „Alapítvány változásbejegyzése iránti kérelem” ÁNYK űrlapon kell benyújtani egy példányban papír alapon vagy – elektronikus útra kötelezett kérelmező esetében – elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül a bíróságra. A kérelem benyújtásáról részletes tájékoztatás a birosag.hu oldalon a Civil szervezetek csempére kattintva, a Hasznos tudnivalók az egyes eljárások menüben a Tájékoztatások, figyelmeztetések, lényeges joghatások alatt olvasható.
6. Milyen eljárás?	Egyszerűsített eljárás: Gyorsabb, a rendszeresített mintadokumentumoktól eltérni nem lehet. Csak elektronikusan lehet. Hagyományos eljárás: Alapító okirat módosítás, tisztségelfogadó nyilatkozatok, új székhelyhasználati hozzájárulás stb. hagyományos formában készül (nem elektronikus útra kötelezett).
7. Kell-e ügyvéd?	A jogi képviselő (ügyvéd) nem kötelező, de ha a szervezet úgy ítéli meg, hogy szeretné igénybe venni, akkor jogi képviselőnek adhat meghatalmazást (ekkor a szervezet elektronikus útra kötelezett!).
8. Mennyi idő alatt történik?	Az eljárás illetékmentes (azaz a kérelem benyújtásáért nem kell fizetni). Az eljárás hagyományos eljárás esetén 60 nap, egyszerűsített eljárásban 15 nap. (A napok naptári napok.)

9. Hiánypótlás	Hagyományos eljárás: A változásbejegyzési iránti kérelmet a bíróság megvizsgálja, és ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság hiánypótló végzésben felhívja a kérelmezőt a hiányok pótlására (a határidő maximum 45 nap), újabb hiánypótlásra nincs lehetőség. Ha a kérelmező nem pótolja a hiányosságokat, vagy ismét hibásan vagy hiányosan adja be a kérelmet, akkor a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.) Egyszerűsített eljárás: nincs hiánypótlás, ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.)
-----------------------	---

Fontos: Illetékszabályok változása az alapítványok nyilvántartási ügyeiben

2020. január 1-jétől megváltoztak az alapítványok nyilvántartási ügyeiben fizetendő eljárási illetékre vonatkozó szabályok, amelynek következtében ezeknek az ügyeknek a nagy része illetékkötelessé vált. **Az alapítvány változásbejegyzési eljárása során illetéket kell fizetni, ha a kérelmező az alapító.** Amennyiben a kérelmező az alapítvány vagy más jogi érdekelt, illetéket akkor kell fizetni, ha a kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.¹⁹

EGYESÜLET VÁLTOZÁSBEJEGYZÉSI ELJÁRÁS – FOLYAMATÁBRA

1. Változás oka	Módosulnak a szervezet adatai (alapszabálya, székhelye módosul, változnak a vezető tisztségviselők stb.)
2. Hogyan történik a módosítás?	A Közgyűlés módosítja az alapszabályt, ha szükséges. Az alapszabályt a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt formában kell elfogadni. Az okiratból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy mely szövegrészek változtak a korábbi alapszabályhoz képest (például vastagon szedett dőlt betűvel). A módosított alapszabály elfogadásának időpontjaként az okirat szövegében (pl. a keltezésben és minden esetleges egyéb előfordulásnál is) azt az időpontot kell szerepeltetni, amikor a legutolsó módosítást elfogadták.
3. Milyen formai kellékek vannak?	A módosított alapszabályt záradékkal kell ellátni: a kérelmező igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítő okirat módosítások alapján hatályos tartalmának. A záradékot a nyilatkozó személynek keltezéssel kell ellátnia és alá kell írnia. A módosított létesítő okiratot teljes bizonyító erejű magánokirati formában kell kiállítani (pl. azt az egyesület törvényes képviselőjének/-inek alá kell írnia/írniuk, és az okiratot két tanú aláírásával vagy ügyvédi ellenjegyzéssel is el kell látni). Fontos, hogy a közgyűlésen jelenlétiív és jegyzőkönyv készüljön.
4. Milyen módon kell előterjeszteni?	Az egyesület nyilvántartási adatait érintő változás esetén induló eljárás célja, hogy a bíróság a változásokat a nyilvántartásán átvezesse. Kezdeményezésére a képviselő jogosult. A változás bejegyzésére irányuló eljárást a változást (pl. létesítő okirat változása, képviselő személyében bekövetkező módosulás stb.) követő 60 napon belül kell elindítani. A kérelem mellékleteként be kell nyújtani a módosított alapszabályt és minden olyan dokumentumot, amely valamely módosítást alátámaszt (pl. ha módosult a székhely, akkor új székhelyhasználati hozzájárulást).
5. Kérelem-formanyomtatvány	Kérelem-formanyomtatvány: A kérelmet az „Egyesület változásbejegyzése iránti kérelem” ÁNYK űrlapon kell benyújtani egy példányban papír alapon vagy – elektronikus útra kötelezett kérelmező esetében – elektronikus úton az Ügyfélkapun keresztül a bíróságra. A

¹⁹ Lásd:

https://fovarositorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/news/200124_tajekoztato_az_illetekszabalyok_valtozasarol_alapitvanyi_ugyekben.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

	kérelem benyújtásáról részletes tájékoztatás a birosag.hu oldalon a Civil szervezetek csempére kattintva, a Hasznos tudnivalók az egyes eljárások menüben a Tájékoztatások, figyelmeztetések, lényeges joghatások alatt olvasható.
6. Milyen eljárás?	Egyszerűsített eljárás: Gyorsabb, a rendszeresített mintadokumentumoktól eltérni nem lehet. Csak elektronikusan lehet. (Ez akkor célszerű, ha az egyesület eleve egyszerűsített formában, mintadokumentumok alapján jött létre.) Hagyományos eljárás: Alapító okirat módosítás, tisztségelfogadó nyilatkozatok, új székhelyhasználati hozzájárulás stb. hagyományos formában készül (nem elektronikus útra kötelezett).
7. Kell-e ügyvéd?	A jogi képviselő (ügyvéd) nem kötelező, de ha a szervezet úgy ítéli meg, hogy szeretné igénybe venni, akkor jogi képviselőnek adhat meghatalmazást (ekkor a szervezet elektronikus útra kötelezett!).
8. Mennyi idő alatt történik?	Az eljárás illetéktelen (azaz a kérelem benyújtásáért nem kell fizetni). Az eljárás hagyományos eljárás esetén 60 nap, egyszerűsített eljárásban 15 nap. (A napok naptári napok.)
9. Hiánypótlás	Hagyományos eljárás: A változásbejegyzési vételi kérelmet a bíróság megvizsgálja, és ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság hiánypótló végzésben felhívja a kérelmezőt a hiányok pótlására (a határidő maximum 45 nap), újabb hiánypótlásra nincs lehetőség. Ha a kérelmező nem pótolja a hiányosságokat, vagy ismét hibásan vagy hiányosan adja be a kérelmet, akkor a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.) Egyszerűsített eljárás: nincs hiánypótlás, ha a kérelem és mellékletei hiányosak, a bíróság a kérelmet elutasítja. (De az eljárást újra lehet kezdeni.)
10. Változásbejegyzés	Ha a változásbejegyzési kérelem és mellékletei megfelelőek, a bíróság végzéssel dönt az alapítvány nyilvántartásba vételéről, és a szervezet nyilvántartott adatait közzé teszi. A bíróság továbbítja az adószám és a statisztikai számjel megállapításához szükséges adatokat az állami adóhatósághoz és a KSH-hoz (ezeket nem kell külön kérelmezni).
11. Közzététel	A bíróság a szervezet megváltozott adatait a birosag.hu honlapon közzé teszi a civil szervezetek névjegyzékében (https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke) A névjegyzék a 2011. évi CLXXXI. törvény 86.§ (1) bekezdése szerint közhiteles.
12. Egyéb teendők	A jogerős változásbejegyző végzés után fontos a változásokat bejelenteni az illetékes szervekhez (NAV, bank stb.).

A CIVIL SZERVEZETEK MEGSZŰNÉSE, MEGSZÜNTETÉSE

ALAPÍTVÁNY MEGSZÜNTETÉSE (INFORMÁCIÓS TÁBLÁZAT)

Az alapítvány jogutód nélküli megszűnését eredményező ok megállapítására irányuló eljárás	Az alapítvány akkor szűnik meg, ha: - határozott időre alapították és a meghatározott időtartam eltelt, vagy - megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött, és e feltétel bekövetkezett, vagy - célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg, vagy - céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód, vagy - 3 éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytatott tevékenységet.
Nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás	Ha az alapítvány jogutódlással (egyesülés, szétválás) szűnt meg, akkor az alapítvány alapítója (ha több alapító van, az alapítók együttesen), vagy ha az alapítói jogokat az alapítók testületben látják el, az alapítók gyűlésének képviselője terjesztheti elő a bíróságon.

Fontos: Illetékszabályok változása az alapítványok nyilvántartási ügyeiben

2020. január 1-jétől megváltoztak az alapítványok nyilvántartási ügyeiben fizetendő eljárási illetékre vonatkozó szabályok, amelynek következtében ezeknek az ügyeknek a nagy része illetékkötelessé vált.

Az alapítvány jogutód nélküli megszűnési oka beálltának megállapítása iránti eljárás megindításakor illetéket kell fizetni, ha a kérelmező az alapító. Amennyiben a kérelmező az alapítvány vagy más jogi érdekelt, illetéket akkor kell fizetni, ha a kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.

Az alapítvány nyilvántartásból való törlése iránti kérelem után illetéket kell fizetni, ha az alapítványt mint kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.²⁰

EGYESÜLET MEGSZÜNTETÉSE (INFORMÁCIÓS TÁBLÁZAT)

Az egyesület jogutód nélküli megszűnését eredményező ok megállapítására irányuló eljárás	Az egyesület akkor szüntethető meg, ha: - határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt, vagy - megszűnése feltétel bekövetkezéséhez kötött, és e feltétel bekövetkezett, vagy - megvalósította célját vagy céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg, vagy - tagjainak száma 6 hónapon keresztül 10 fő létszám alá csökken.
Nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás	Akkor kezdeményezhető, ha az egyesület jogutódlással (egyesülés, szétválás) szűnt meg.
Végelszámolás megindításának nyilvántartásba vétele iránti eljárás	- elhatározza a jogutód nélküli megszűnését, nem fizetésképtelen, - közgyűlés: jogutód nélküli megszűnés elhatározása, - közgyűlés: végelszámolás elrendelésével kapcsolatos intézkedések.

²⁰ Lásd:

https://fovarositorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/news/200124_tajekoztato_az_illetekszabalyok_valtozasarol_alapitvanyi_ugyekben.pdf (utolsó letöltés: 2020.04.15)

- **Okiratsablonok:** Az Országos Bírósági Hivatal által üzemeltetett központi bírósági internetes oldalon (<http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/okirat-sablonok>) található egyesületek és alapítványok számára segítségként kidolgozott iratminták. Ezen sablonok használata nem eredményezi a változások azonnali nyilvántartásba vételét. Az okiratsablonok nem azonosak az egyszerűsített változásbejegyzési eljárásokban jogszabály alapján meghatározott mintaokiratokkal.²¹
- **A Fővárosi Törvényszék Polgári Kollégiumának közleménye az egyesületek és alapítványok létesítő okiratának új Ptk. szerinti módosításáról**
Elérhető az alábbi hivatkozáson: <https://birosag.hu/hirek/kategoria/fovarosi-torvenyszek-polgari-kollegiumanak-kozlemenye-az-egyesuletek-es>

JOGI HÁTTÉR BEMUTATÁSA, A HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK ELÉRÉSI LEHETŐSÉGE

- Magyarország Alaptörvénye
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény)
- A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytvt.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
- A civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet

A hatályos jogszabályok forrásai

Ingyenes jogszabálygyűjtemények, ahol a hatályos jogszabályok kereshetők:

- **Net Jogtár:** Wolters Kluwer Hungary Kft.: <https://net.jogtar.hu/>
- **Nemzeti Jogszabálytár:** <https://njt.hu/>
- **Civil Információs Portál:** <http://civil.info.hu/jogi-informaciok>

²¹ Forrás: <https://birosag.hu/hirek/kategoria/fovarosi-torvenyszek-polgari-kollegiumanak-kozlemenye-az-egyesuletek-es> (utolsó letöltés: 2020.04.15)

- **adomány:** A civil szervezetnek – létesítő okiratban rögzített céljaira – ellenszolgáltatás nélkül juttatott eszköz, illetve nyújtott szolgáltatás. Az a pénzbeli vagy természetbeni juttatás, amelyet az adományozó az adományozott civil szervezet alapcéljának, illetve közhasznú céljának elérésére ellenszolgáltatás nélkül juttat (Ectv 2. §; 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **adománygyűjtés:** Az a forrásteremtési tevékenység, amelyet az adományozott, illetve az általa meghatalmazottak, alapcéljának, illetve közhasznú céljának elérése érdekében folytatnak (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **adománygyűjtő:** Természetes személy, aki meghatalmazás alapján adománygyűjtésben vesz részt (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **adományoztató szervezet:** A civil szervezetek számára nyújtandó adományok szervezésére és juttatására létrejött civil szervezet, amelynek létesítő okiratában e cél alapcélként került megjelölésre (Ectv 2. §).
- **adományozott:** Az a civil szervezet, amely az adományt alapcéljának, illetve közhasznú céljának megfelelően gyűjti (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **adományszervező:** Az adományozott által meghatalmazott egyesület, alapítvány vagy nonprofit gazdasági társaság, amely az adományt a meghatalmazott nevében gyűjti (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **alapítvány létesítése több alapító által:** Több személy együttesen is létesíthet alapítványt. Ha több alapító létesít alapítványt, az alapítói jogokat az alapítók együttesen gyakorolják (Ptk. 3:380. §).
- **alapítvány tevékenységének korlátai:** Alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására. Az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult. Alapítvány nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak, nem létesíthet alapítványt, és nem csatlakozhat alapítványhoz. Ha a Ptk. törvény eltérően nem rendelkezik, alapítvány nem hozható létre az alapító, a csatlakozó, az alapítványi tisztségviselő, az alapítványi szervek tagja, valamint ezek hozzátartozói érdekében. Nem sérti e rendelkezést az alapítvány tisztségviselőinek szerződés szerint járó díjazása (Ptk. 3:379. §).
- **alapítvány vagyoni juttatás teljesítése:** Az alapító köteles az alapítványi cél megvalósításához szükséges, az alapító okiratban vállalt vagyoni juttatást teljesíteni. Az alapítónak legalább az alapítvány működésének megkezdéséhez szükséges vagyont a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig át kell ruháznia az alapítványra. Az alapítónak a teljes juttatott vagyont legkésőbb az alapítvány nyilvántartásba vételétől számított egy éven belül kell átruháznia az alapítványra. Ha az alapító az alapító okiratban meghatározott határidőn belül a teljes juttatott vagyont nem ruházza át az alapítványra, a kuratórium az alapítót megfelelő határidő kitűzésével felszólítja kötelezettségének teljesítésére. A határidő eredménytelen elteltét követően a nyilvántartó bíróság – a kuratórium bejelentése alapján – az alapítói jogok gyakorlását felfüggeszti. A felfüggesztés időtartama alatt az alapítói jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja. Az alapítói jogok felfüggesztése nem mentesíti az alapítót az alapító okiratban vállalt kötelezettségei alól (Ptk. 3:382. §).
- **alapítvány:** Az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. Az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét. Alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására. Az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult. (Az alapítványra vonatkozó speciális szabályokat a Ptk. 3:378. § - 3:406. § tartalmazza.)
- **az alapító és hozzátartozója mint kedvezményezett [alapítvány]:** Az alapító és a csatlakozó abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása. Az alapító és a csatlakozó hozzátartozója abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása (Ptk. 3:386. §).

- **befektetési tevékenység:** A civil szervezet eszközeiből történő értékpapír, társasági tagsági jogviszonyból eredő vagyoni értékű jog, ingatlan és más egyéb éven túli befektetést szolgáló vagyontárgy szerzésére irányuló tevékenység (Ectv 2. §).
- **cél szerinti juttatás:** A civil (közhasznú) szervezet által (közhasznú) alaptevékenysége keretében nyújtott pénzbeli vagy nem pénzbeli szolgáltatás (Ectv 2. §).
- **civil szervezetek egyszerűsített támogatása:** A helyi vagy területi hatókörű civil szervezetek számára az 56. § (1) bekezdés h) pontja alapján egyszerűsített formában, jogosultsági alapon nyújtott támogatás, a helyi közösség érdekében végzett tevékenységük támogatására (Ectv 2. §).
- **civil szervezetek normatív támogatása:** A civil szervezetek által gyűjtött adományok után járó, a gyűjtött adomány mértékével arányos az 56. § (1) bekezdés a) pontja alapján nyújtott támogatás (Ectv 2. §).
- **civil társaság:** Természetes személyek nem gazdasági érdekű közös céljaik elérése és közösségi célú tevékenységük összehangolására polgári jogi társasági szerződéssel létrehozhatnak társaságot (civil társaság). A civil társaság jogi személyiséggel nem rendelkezik, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozható. A civil társaságot alapító szerződésre a polgári jogi társasági szerződésre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szerződést az ügyek vitelére feljogosított tag kivételével bármely tag azonnali hatállyal, bármely okból, indokolás nélkül felmondhatja, a tag halála, illetve felmondása esetén pedig a szerződés a többi taggal mindaddig hatályban marad, amíg a tagok száma egy főre nem csökken. A civil társaság gazdasági-vállalkozási tevékenységet nem végezhet (Ectv.6. §). A civil társaság létrejöttéhez nem kell bírósági nyilvántartásba vétel.
- **csatlakozás az alapítványhoz [alapítvány]:** Nyilvántartásba vett alapítványhoz csatlakozni vagyoni juttatás teljesítésével, az alapító okiratban meghatározott feltételekkel lehet. Ha a csatlakozó az alapító okirat alapján alapítói jogok gyakorlására jogosult, a csatlakozást követően az alapítói jogokat az azok gyakorlására jogosult más személyekkel együttesen gyakorolhatja.
- **egyesület formája:** Egyesület, sportegyesület, alapcél szerint vallási tevékenységet végző szervezet, szakszervezet, szövetség, polgárőr szervezet, nemzetiségi egyesület, egyéb, törvényben meghatározott egyesületi forma.
- **egyesület szervei:** Az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés (Ptk. 3:71. §). Az egyesület ügyvezetését az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el. Az egyesület vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai (Ptk. 3:77. §).
- **egyesület:** Az egyesület fogalma: Az egyesület a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. Egyesület nem alapítható gazdasági tevékenység céljára. Az egyesület az egyesületi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult. Az egyesület vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat. Az egyesület létrehozásához alapszabály elfogadása, az alapszabály elfogadásához legalább tíz személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges. Az egyesület döntéshozó szerve a közgyűlés. Az egyesület ügyvezetését az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el. Az egyesület vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai. (Az egyesületre vonatkozó speciális szabályokat a Ptk. 3:63. § -3:87. § tartalmazza.)
- **egyesületi tag jogállása:** Az egyesület tagja jogosult az egyesület tevékenységében részt venni. Az egyesület tagjait egyenlő jogok illetik meg és egyenlő kötelezettségek terhelik, kivéve, ha az alapszabály különleges jogállású tagságot határoz meg. A tag tagsági jogait személyesen gyakorolhatja. A tag tagsági jogait akkor gyakorolhatja képviselőn keresztül, ha azt az alapszabály lehetővé teszi. A tagsági jogok forgalomképtelenek és nem örökölhetők. Az egyesület tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A tag az egyesület tartozásaiért saját vagyonával nem felel (Ptk. 3:65. §).
- **egyesületi tagok kötelezettsége:** Az egyesület tagja köteles az alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítésére. Az egyesület tagja nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét (Ptk. 3:66. §).

- **elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet:** Azon szervezet, amelynek éves összes bevétele hatvan százalékát eléri vagy meghaladja a gazdasági-vállalkozási tevékenységből származó éves összes bevétele (Ectv 2. §).
- **feladatfinanszírozást szolgáló költségvetési támogatás:** Valamely közfeladat államháztartáson kívüli szervezet által történő ellátását, valamint e feladat ellátásához közvetlenül kapcsolódó, arányos működési költségeket finanszírozó költségvetési támogatás (Ectv 2. §).
- **felelős személy:** A civil szervezet vezető tisztségviselője, létesítő okiratában és belső szabályzataiban vezető tisztségviselőként megjelölt vagy egyébként érdemi döntési jogkörrel rendelkező személy, valamint az a személy, aki a létesítő okirat felhatalmazása, a civil szervezet döntéshozó szervének határozata vagy szerződés alapján a civil szervezet képviselőjére vagy pénzforgalmi számlája feletti rendelkezésre jogosult (Ectv 2. §).
- **felhasznált vagyon:** A számviteli beszámolóban kimutatott saját tőke tárgyévi csökkenésének a közhasznú tevékenység érdekében felhasznált része (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **gazdálkodó tevékenység:** Azon tevékenységek összessége, amelyek a civil szervezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményt eredményeznek (Ectv 2. §).
- **gazdasági-vállalkozási tevékenység:** A jövedelem- és vagyonszerzésre irányuló vagy azt eredményező, üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység, kivéve (a) az adomány (ajándék) elfogadását, (b) a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (ideértve a közhasznú tevékenységet is), (c) a pénzeszközök betétbe, értékpapírba, társasági részesedésbe történő elhelyezését, (d) az ingatlan megszerzését, használatának átengedését és átruházását (Ectv 2. §).
- **határon túli civil szervezet:** A határon túli magyarságnak a szülőföldjén való – egyéni és közösségi – boldogulása, anyagi és szellemi gyarapodása, nyelvének és kultúrájának megőrzése és továbbfejlesztése, az anyaországgal való és egymás közötti sokoldalú kapcsolatának fenntartása és erősítése érdekében tevékenykedő, más állam területén, annak jogszabályai alapján működő civil szervezet (Ectv 2. §).
- **hatókör:** A civil szervezet működésének földrajzi kiterjedése, amely lehet: (a) helyi: a működés területe a székhely (illetve telephelyek) településére vagy annak egy részére korlátozódik; (b) területi: a működés kiterjedése a helyi kiterjedést meghaladja, de nem éri el az országos szint követelményeit; (c) országos: a civil szervezet legalább hét megyében tartós tevékenységet végez; (d) nemzetközi: a civil szervezet több országban fejti ki tevékenységét (Ectv 2. §).
- **illetékkifizetési kötelezettség:** 2020. január 1-jétől megváltoztak az alapítványok nyilvántartási ügyeiben fizetendő eljárási illetékre vonatkozó szabályok, amelynek következtében ezeknek az ügyeknek a nagy része illetékkötelessé vált. A Fővárosi Törvényszék – a Budapest Környéki Törvényszékkel egyeztetett álláspontja alapján – az új szabályokat a következők szerint alkalmazza: A) Esetkörök: 1. Az új alapítványok nyilvántartásba vételi kérelme illetékköteles, függetlenül a jövőbeli esetleges közhasznú jogállásuktól. 2. Az alapítványok változásbejegyzési kérelme után illetéket kell leróni, ha a kérelmező az alapító. Amennyiben az alapítvány a kérelmező, ő akkor köteles illetékkifizetésre, ha az alapítványt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg. Adószám igénylése esetén a kérelmet a bíróság az illetékkifizetés (illetve az erről tett nyilatkozat) vizsgálata nélkül továbbítja az állami adóhatóságnak. 3. Az alapítvány jogutód nélküli megszűnési oka beálltának megállapítása iránti eljárás megindításakor illetéket kell fizetni, ha a kérelmező az alapító. Amennyiben a kérelmező az alapítvány vagy más jogi érdekelt, illetéket akkor kell fizetni, ha a kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg. 4. Az alapítvány nyilvántartásból való törlése iránti kérelem után illetéket kell fizetni, ha az alapítványt mint kérelmezőt valamely személyes költségkedvezmény nem illeti meg.²²
- **induló tőke:** A civil szervezet létrehozásakor az alapító(k), illetve alapító tag(ok) által a civil szervezet rendelkezésére bocsátott vagyon (Ectv 2. §).

- **kedvezményezett [alapítvány]:** Az alapítvány vagyona terhére az alapítvány céljának megvalósításával összefüggésben annak a személynek juttatható vagyoni szolgáltatás, akit az alapító okirat vagy – az alapító okirat rendelkezése hiányában – az erre jogosult alapítványi szerv kedvezményezetttként megjelöl (Ptk. 3:385. §).
- **képviselői jog terjedelme:** A képviselői jog terjedelme szerint általános vagy különös lehet. Az általános képviselői jog minden jognyilatkozatra kiterjed, különös képviselői jog esetén a képviselőt egyes ügyletekre, ügytípusokra korlátozott.
- **képviselői jog gyakorlásának módja (civil szervezet):** A képviselői jog gyakorlásának módja önálló vagy együttes lehet.
- **költségvetési támogatás:** Az államháztartás alrendszerei terhére nyújtott pénzbeli vagy nem pénzbeli juttatás, amelyet a támogató nem elsősorban ellenszolgáltatás ellenében, de konkrét program megvalósítása vagy meghatározott időszakban a támogatott szervezet működtetése érdekében nyújt. Költségvetési támogatás különösen: (a) a pályázat útján, valamint egyedi döntéssel kapott költségvetési támogatás, (b) az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból származó, a költségvetésből juttatott támogatás, (c) az Európai Unió költségvetéséből vagy más államtól, nemzetközi szervezettől származó támogatás, (d) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint felajánlott összege (Ectv 2. §).
- **közcélú tevékenység:** Személyek csoportja által, valamely, a csoportnál tágabb közösség érdekében – más, e közösségbe nem tartozó személyek érdekeinek sérelme nélkül – végzett tevékenység (Ectv 2. §).
- **közei hozzátartozó:** A házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és neveltgyermek, az örökbefogadó, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér; hozzátartozó továbbá: az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, bejegyzett élettársa, a jegyes, a házastárs, a bejegyzett élettárs egyeneságbeli rokona és testvére, valamint a testvér házastársa, bejegyzett élettársa (Ptk. 8:1. § b) pont).
- **közfeladat:** Jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat.
- **közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti eljárás:** Közhasznú szervezetté minősíthető az a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet, melynek létesítő okirata megfelel a 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) rendelkezéseinek, melynek tisztségviselői nyilatkoztak az Ectv.-ben foglalt kizáró és összeférhetlenségi körülményekről, illetve amely az előző két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete alapján igazolja, hogy megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik.²³
- **közhasznú tevékenység:** Minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez (Ectv. 2. §)
- **közvetlen politikai tevékenység:** Párt érdekében végzett politikai tevékenység, az országgyűlési képviselői választáson történő jelöltállítás, a megyei, fővárosi önkormányzat képviselő-testületébe történő jelöltállítás, az Európai Parlament tagjának történő jelölés, a megyei jogú város képviselő-testületébe történő jelöltállítás, valamint a polgármester jelölése. Nem minősül közvetlen politikai tevékenységnek a külön törvényben meghatározott nemzeti szervezeten által a helyi, illetve nemzeti önkormányzati képviselői választáson történő jelöltállítás, valamint a polgármester jelölése (Ectv. 2. §).
- **közszolgáltatási bevétel:** Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.) 2. § 21. pont szerinti közszolgáltatási szerződés alapján teljesített szolgáltatás ellenértékéül kapott bevétel, valamint az Ectv. 54. § a) pontja szerinti pénzeszköz (350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, 1.§ (5) bekezdés).
- **közszolgáltatási szerződés:** Valamely közfeladat vagy a közfeladat egy részének a szerv nevében történő ellátására – a Ptk. 6:256. §-ában meghatározottak alapján – kötött írásbeli szerződés. Nem minősül

²³ <https://birosag.hu/civil-eljarasok/hasznos-tudnivalok-az-egyes-eljarasokrol/kozhasznu-szervezetek>

közszolgáltatási szerződésnek azon közszolgáltatással kapcsolatban kötött szerződés, amelynek nyújtása jogszabályban meghatározott feltételeken alapuló engedélyhez van kötve (Ectv. 2. §).

- **kuratórium [alapítvány]:** A kuratórium az alapítvány ügyvezető szerve. A kuratórium tagjai az alapítvány vezető tisztségviselői. A kuratórium három természetes személyből áll, akik közül legalább kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie. Az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója nem lehet a kuratórium tagja. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis. Az alapító és közeli hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis. Az alapító az alapítvány egyszemélyes ügyvezető szervül kurátort nevezhet. A kurátorra a kuratóriumra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell (Ptk. 3:397. §).
- **nem pénzbeli támogatás:** Vagyoni értékkel rendelkező forgalomképes dolog, szellemi alkotás, illetve vagyoni értékű jog részben vagy egészében, véglegesen vagy ideiglenesen, teljesen vagy részben ingyenesen történő átruházása vagy átengedése, illetve szolgáltatás biztosítása (Ectv. 2. §).
- **pályázati felhívás:** Az a nyilvános vagy előre meghatározott körben közzétett felhívás, amely a pályázók összevetésére alkalmas feltételeket és a pályázattal elnyerhető cél szerinti juttatást, a pályázat értékelésének lényeges feltételeit (beleértve a benyújtási és értékelési határidőket, valamint a pályázat elbírálására hivatottak körét) megjelöli (Ectv. 2. §).
- **szövetség:** A szövetség olyan egyesület, amely két tag részvételével is alapítható, működtethető. A szövetség tagja egyesület, alapítvány, egyéb jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy civil társaság lehet; szövetség tagja természetes személy nem lehet.
- **tartós adományozás:** A civil szervezet és az adományozó által írásban kötött szerződés alapján nyújtott pénzbeli támogatás, ha a szerződésben az adományozó arra vállal kötelezettséget, hogy az adományt a szerződéskötés (szerződésmódosítás) évében és az azt követő legalább három évben, évente legalább egy alkalommal – azonos vagy növekvő összegben – ellenszolgáltatás nélkül adja, azzal, hogy nem számít ellenszolgáltatásnak, ha a közhasznú szervezet a közhasznú szolgáltatás nyújtása keretében utal az adományozó nevére, tevékenységére (Ectv. 2. §).
- **törzsvagyon:** Az induló tőke, megnövelve alapítvány esetében a csatlakozók által kifejezetten az induló tőke növelése érdekében rendelkezésre bocsátott vagyonnal (Ectv. 2. §).
- **változásbejegyzési eljárás:** A már nyilvántartásba vett szervezet nyilvántartási adatait érintő változás esetén induló eljárás, melynek célja, hogy a bíróság a változásokat a nyilvántartásán átvezesse. Kezdeményezésére a kérelmező jogosult. A változás bejegyzésére irányuló eljárást a változást (pl. létesítő okirat változása, képviselő személyében bekövetkező módosulás stb.) követő 60 napon belül kell elindítani. Ezen határidő elmulasztása esetén a törvényszék törvényességi ellenőrzést kezdeményezhet az ügyészségnél.²⁴

²⁴ Forrás: <https://birosag.hu/civil-eljarasok/hasznos-tudnivalok-az-egyes-eljarasokrol/alapitvany#section-251>

MELLÉKLETEK

Az egyes szervezeti formákhoz tartozó alapító okirat és alapszabály minták a Magyar Cserkészszövetség honlapján találhatóak meg, a következő aloldalon:

<https://www.cserkesz.hu/vezetoknek/szersator/kiadvanyok>

Azon belül az:

- **Alapítvány Alapító Okirat magyarázatokkal** az alábbi linken:
https://www.cserkesz.hu/sites/default/files/2021-09/1a_Alapitvany_Alapito_okirat_magyar%C3%A1zatokkal.pdf
- **Közhasznú Alapítvány Alapító Okirat magyarázatokkal** az alábbi linken:
https://www.cserkesz.hu/sites/default/files/2021-09/1b_K%C3%B6zhasznu_Alapitvany_Alapito_Okirat_magyar%C3%A1zatokkal.pdf
- **Egyesület Alapszabály magyarázatokkal** az alábbi linken:
https://www.cserkesz.hu/sites/default/files/2021-09/1c_Egyesulet_Alapszabaly_magyarazatokkal.docx.pdf
- **Közhasznú Egyesület Alapszabály magyarázatokkal** az alábbi linken:
https://www.cserkesz.hu/sites/default/files/2021-09/1d_Kozhasznu_Egyesulet_Alapszabaly_magyar%C3%A1zatokkal.pdf